

WGK.604.5.2021

Rada Miejska Łomży

W załączeniu przedkładam informację o stanie sanitarnym miasta Łomża za rok 2020 w zakresie bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego i ochrony roślin.

Informacje zostały opracowane przez specjalistyczne służby funkcjonujące na obszarze miasta. Działanie tych służb oceniam pozytywnie. Wnoszę o przyjęcie powyższych materiałów do wiadomości.

Do referowania powyższych materiałów proponuję zaprosić kierowników poszczególnych służb:

- Przemysław Gosk – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży,
- Leszek Wojewoda – Powiatowy Lekarz Weterynarii,
- Grzegorz S. Kozioł – Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Białymstoku Oddział w Łomży.

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

mgr Andrzej Zdzisław Garlicki

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W ŁOMŻY
18-400 Łomża, ul. Ks. Janusza I 1
tel. centrala: (86)216 26 47, (86)216 52 61, (86)216 52 62 /
fax (86) 2165265, e-mail psselomza@psselomza.pl
www.psselomza.pl

Łomża, 16.03.2021 r.

**PREZYDENT MIASTA ŁOMŻA
PAN MARIUSZ CHRZANOWSKI**

PSSE.9010.1.2021

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży stosownie do zapisu art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. 2021r. poz. 195) przesyła w załączeniu „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Łomża w 2020r.”.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Łomży
dr n. med. Przemysław Gosk

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYBKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Łomży

dr n. med. Przemysław Gosk

Ocena stanu sanitarnego
miasta Łomża
w 2020 roku

Marzec 2021r.

Szanowni Państwo!

Zgodnie z zaistniałą już tradycją zapraszam do zapoznania się z oceną stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w mieście Łomża (powiecie grodzkim) w 2020 roku.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985 roku (tekst jednolity Dz.U. z 2021r. poz. 195), realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w miejscach zatrudnienia,
- higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji,
- warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
- higieniczno - sanitarnymi, jakie winien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne,

Sprawowanie nadzoru w powyższym zakresie jest realizowane w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawania chorób ,w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Istotnym elementem działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej są przedsięwzięcia z zakresu edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia . Mają one na celu realizację krajowej i unijnej polityki prozdrowotnej opartej na identyfikacji zagrożeń i podejmowaniu działań profilaktycznych i zapobiegawczych. W ramach identyfikowania różnorodnych zagrożeń zdrowotnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży jest włączony do funkcjonowania centralnych systemów monitorowania sytuacji epidemiologicznej w skali krajowej i unijnej, które są realizowane poprzez prowadzenie :

- monitoringu jakości wody do spożycia przez ludzi,
- monitoringu jakości wody w miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- systemu Wczesnego Ostrzegania o niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt – RASFF,
- systemu informowania o produktach kosmetycznych i substancjach chemicznych – RAPEX,
- systemu monitorowania i ostrzegania o dopalaczach –SMIOD,
- systemu rejestracji chorób zawodowych,
- elektronicznych rejestrów chorób zakaźnych/zakażeń,
- elektronicznego systemu nadzoru nad dystrybucją szczepionek – ESNDS,
- systemu rejestracji wywiadów epidemiologicznych – SRWE,
- rejestru ognisk epidemicznych – ROE i Epi-Baza,
- systemu EWP3,
- systemu ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS).

Rok 2020 był to rok bardzo specyficzny. Jednak realizacja zadań statutowych odbywała się zgodnie z „Planem zasadniczych przedsięwzięć na rok 2020r.” obejmującym główne kierunki działania, zasadnicze zamierzenia oraz harmonogram nadzoru nad obiektami, który był opiniowany między innymi przez Prezydenta Miasta. W związku z wydaniem Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego oraz zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku do odwołania wstrzymano w obiektach nadzorowanych działania kontrolne (zgodnie z harmonogramem kontroli obiektów na rok 2020). To działanie miało na celu skierowanie wszystkich sił i zasobów kadrowych na prowadzenie czynności związanych z zabezpieczeniem epidemiologicznym oraz edukacją z zakresu higieny i zapobiegania chorobom (m. in. poprzez unikanie zbiorowisk ludzkich), a w szczególności zarażeniom

koronawirusem SARS CoV-02.

Załączoną ocenę sporządzono w oparciu o dokonaną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży analizę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wyniki czynności kontrolnych przeprowadzonych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży, których celem jest ustalenie stanu rzeczywistego i stwierdzenie czy ten stan jest zgodny z przepisami prawa sanitarnego, a w konsekwencji zapobieżenie lub wyeliminowanie stanu niezgodnego z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi lub stanu zagrażającemu życiu, zdrowiu ludzi, a wynikającemu z naruszeń tych wymagań.

W opracowaniu przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące stanu sanitarnego powiatu drawskiego na dzień 31 grudnia 2020r.

Higiena Lecznictwa

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży sprawują bieżący nadzór nad stanem sanitarno-technicznym w podmiotach leczniczych oraz praktykach lekarskich, podczas którego uwzględniane są zagadnienia dotyczące m. in.:

- zapobiegania oraz zwalczania chorób zakaźnych oraz zakażeń szpitalnych,
- wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- oceny procedur dezynfekcyjnych i sterylizacyjnych, sprzątania i czystości bieżącej pomieszczeń,
- postępowania z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania.

W 2020 roku ogółem objęto nadzorem 198 placówek ochrony zdrowia, w których przeprowadzono 5 kontroli. Nie stwierdzono podmiotów ze złym stanem sanitarno-technicznym.

Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych oraz ich zwalczanie to jedno z priorytetowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zadanie to realizowane jest w oparciu o zgłoszenia chorób zakaźnych i zakażeń występujących wśród mieszkańców powiatu, zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi*.

Lekarze, którzy podejrzewają lub rozpoznają zakażenie, chorobę zakaźną lub zgon z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej u mieszkańca powiatu łomżyńskiego (grodzkiego i ziemskiego), zgłaszają ten fakt Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Łomży.

Na podstawie danych przekazanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia, możliwa jest weryfikacja tych zgłoszeń. Są one zbierane i analizowane, a następnie przekazywane w raportach do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku, który udostępnia je Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu i Narodowemu Instytutowi Zdrowia Publicznego – Państwowemu Zakładowi Higieny. Dane służą przede wszystkim do analizy sytuacji epidemiologicznej powiatu i do planowania działań przeciwepidemicznych, kontrolnych i edukacyjnych, ukierunkowanych na zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń i chorób zakaźnych.

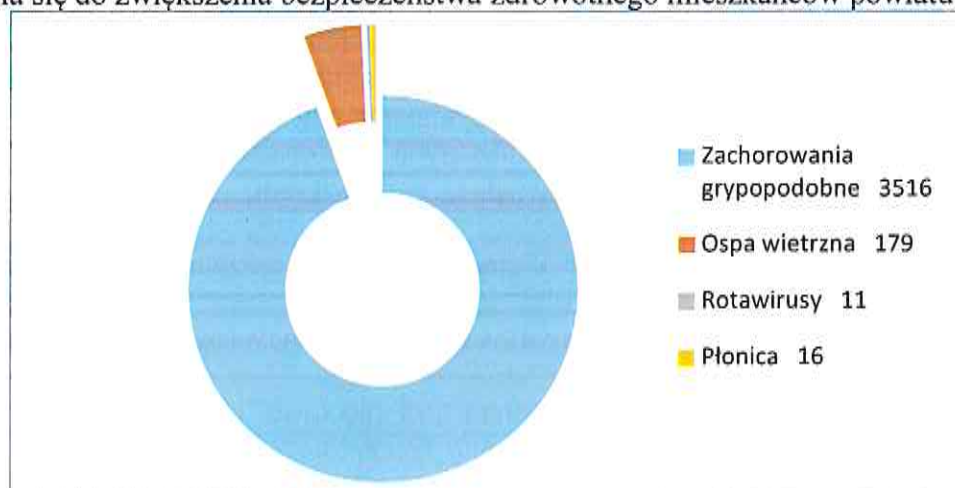
W 2020 roku zarejestrowano, na terenie powiatu łomżyńskiego 3519 zachorowań.

	2019 r.	2020 r.
Powiat grodzki	319 przypadków	2493 przypadków
Powiat ziemski	291 przypadków	1026 przypadków
Suma	610	3519

Z powodu chorób zakaźnych hospitalizowano 372 osób tj. 10,6 % wszystkich przypadków.

	2019 r.	2020 r.
Powiat grodzki	149 przypadków	223 przypadków
Powiat ziemski	127 przypadków	149 przypadków
Suma	276	372

W roku 2020 zarejestrowano 80 zgonów z powodu chorób zakaźnych. Systematyczna analiza zgłoszeń umożliwiła wdrażanie działań przeciwepidemicznych m.in. edukację zdrowotną, zwłaszcza wśród personelu bloków żywieniowych podmiotów leczniczych i obiektów żywienia zbiorowego. Z kolei wymiana informacji o zachorowaniach i wynikach badań dot. chorób odzwierzęcych z Powiatowym Lekarzem Weterynarii przyczyniła się do zwiększenia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu.

Najczęściej zgłaszanymi chorobami zakaźnymi były: COVID-19, choroby wieku dziecięcego (ospa wietrzna, płonica, choroby zakaźne przewodu pokarmowego), krztusiec oraz zachorowania grypopodobne.

Zakażenie SARS-CoV-2 i Covid-19

W 2020 roku zarejestrowano nową jednostkę chorobową COVID-19, której nazwę przyjęto skrót choroby, którą wywołuje koronawirus SARS-CoV-2. SARS w tym wypadku to skrót od Severe Acute Respiratory Syndrome, czyli ciężki ostry zespół oddechowy, ponieważ w ten sposób choroba się objawia. COVID-19 wywołuje jeden z koronawirusów, podobny w wielu aspektach do choroby SARS, która wystąpiła w Azji na przełomie 2002 i 2003 roku. Szacuje się jednak, że w przypadku koronawirusa zaraźliwość jest większa. Okres wylegania koronawirusa wynosi od 1 do 14 dni, średnio trwa to jednak około 5 dni. Choroba COVID-19 przenosi się drogą kropelkową, a w znacznie mniejszym zakresie – przez kał. Na obecną chwilę nie ma dowodów na to, że zwierzęta domowe przenoszą chorobę, wobec czego możemy się zarazić:

- od innej osoby bezpośrednio,
- pośrednio, np. dotykając przedmiot, na którym znajduje się wydzielina osoby chorej, a następnie pocierając oczy, usta, nos.

Dlatego w przypadku koronawirusa kluczowe jest zachowanie higieny i innych zaleceń, szczególnie w przypadku osób najbardziej narażonych, tzn. starszych i z gorszą odpornością (np. po chemioterapii). W odnotowanych przypadkach do najczęstszych objawów należały:

- gorączka
- duszność
- kaszel
- ból mięśni,

- ogólne zmęczenie,
- ból gardła,
- nagła utrata zmysłu zapachu oraz smaku.

Pierwszy przypadek na terenie powiatu łomżyńskiego odnotowano w marcu. Dotyczył mężczyzny w sile wieku z Łomży. Przez cały rok zarejestrowano 3098 przypadków zachorowań potwierdzonych badaniem, z czego 263 osoby były hospitalizowane (8,4%). 79 osób zmarło. Większość zgonów dotyczyło osób powyżej 60 roku życia, które posiadały choroby współistniejące.

W związku z rozprzestrzenianiem koronawirusa na całym świecie oraz rosnącą liczbą zgonów wprowadzono na terenie całego kraju od dnia 20 marca 2020r. stan epidemii do odwołania oraz wprowadzono obowiązek kwarantanny dla osób powracających z zagranicy. W analizowanym okresie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży w drodze decyzji administracyjnej wydał 8954 decyzje nakładające obowiązek kwarantanny oraz izolacji. Od dnia 26 października 2020r. (zmiana przepisów prawa) nie są wydawane decyzje administracyjne w związku z kontaktem osobą chorą, wszystkie osoby objęte są kwarantanną, a informacje o objęciu kwarantanną umieszcza się w systemie EWP.

W 2020r. :

- obowiązkiem kwarantanny objęto 15 269 osób ,
- izolacją domowa i w izolatoriach 2934 + 13= 2 947,
- nadzorem epidemiologicznym objęto 155 osób ,
- przeprowadzono 3241 wywiady epidemiologiczne,
- liczba ozdowieńców wynosiła 2694 osób.

Ogółem odnotowano 22 ogniska epidemiczne (zachorowanie dwóch i więcej osób w tym samym czasie i w tym samym gospodarstwie domowym) związane z rozprzestrzenianiem wirusa SARS CoV2.

Ponadto w związku z wprowadzonym stanem epidemii w Polsce prowadzone było postępowanie administracyjne, dotyczące osób, które nie przestrzegały nakazów oraz zakazów. Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży wpłynęło 26 notatek od Policji, dotyczących naruszeń nakazów i zakazów. Wydano 14 decyzji administracyjnych o nałożeniu kar pieniężnych za:

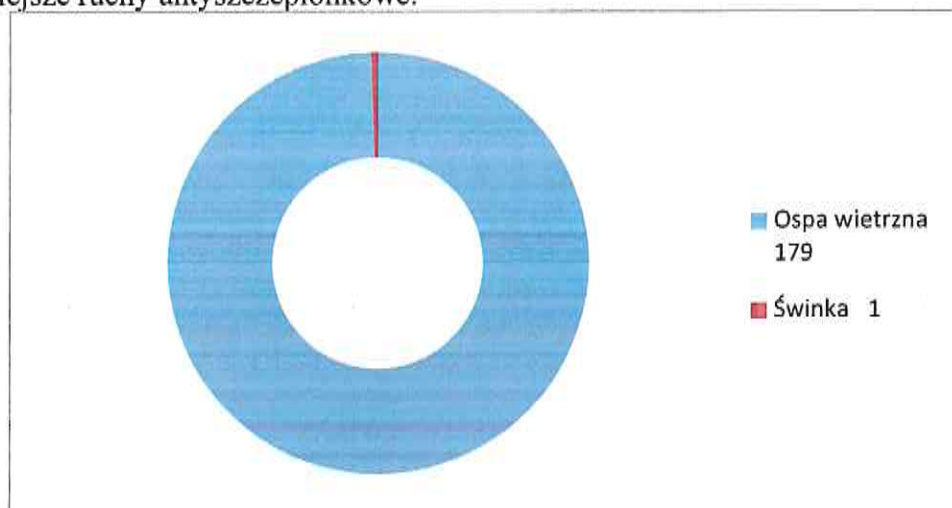
- niezastosowanie się do zakazu przemieszczania się osób przebywających na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej,
- niezastosowanie się do zakazu przemieszczania się osób przebywających na tym obszarze oraz nakazu przemieszczania osób pieszo jednocześnie w odległości nie mniejszej niż 2 m od siebie,
- za niezastosowanie się do obowiązku zakrywania, przy pomocy odzieży lub jej części, maski, maseczki albo kasku ochronnego, ust i nosa,
- za niezastosowanie się do nakazu przemieszczania się osoby do ukończenia 18. roku życia, wyłącznie pod opieką osoby sprawującej władzę rodzicielską, opiekuna prawnego albo innej osoby dorosłej.

W związku z prowadzonym postępowaniem administracyjnym zostały wniesione 10 odwołań do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku w 1 przypadku uchylono decyzję Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży, natomiast w 9 przypadku utrzymano decyzje Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży. W skutek wniesionych 6 skarg od decyzji PPWIS w Białymstoku do sądu administracyjnego, ten uchylił wszystkie decyzje. -Kwota nałożonych kar uwzględniająca odwołania i umorzenia w 2020 r. wyniosła 35 000 zł.

W związku z zaistniałą sytuacją pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na bieżąco przekazywali wszystkie informacje podmiotom działalności lecznicze między innymi obowiązujące wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego, dotyczące zakażenia SARS-CoV-2.

Choroby wieku dziecięcego

Najczęściej zgłaszano ospę wietrzną, płonicę oraz wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, norowirusy oraz adenowirusy. Zachorowania na świnkę stanowią znikomą część rejestrowanych zachorowań, co jest wynikiem prowadzenia obowiązkowych szczepień ochronnych. Niestety tak korzystna sytuacja epidemiologiczna może się zmienić ze względu na coraz silniejsze ruchy antyszczepionkowe.

W roku 2020 zarejestrowano podobną liczbę zachorowań na **ospę wietrzną** -179 przypadków (2019r.–183 przypadki). Dzięki możliwości zaszczepienia dziecka przeciwko ospie wietrznej coraz więcej rodziców korzysta z tej możliwości.

Ospa wietrzna należy do chorób o dużej zakaźności, przenoszona jest drogą powietrzno-kropelkową, zachorowania dotyczą głównie dzieci w miejscach zbiorowego przebywania: żłobków, przedszkoli oraz szkół. Największą liczbę zachorowań zarejestrowano w grupie wiekowej od 1 do 7 lat.

Odnotowano 23 przypadki **krztuśca**, w tym 9 osób było hospitalizowanych.

Nie rejestrowano zachorowań na **odrzę**, na co bez wątpienia ma wpływ utrzymujący się w powiecie łomżyńskim wysoki poziom zaszczepienia dzieci przeciwko odrze.

Współczynnik zapadalności na **świnkę** utrzymuje się na niskim poziomie, co jest także bez wątpienia wynikiem prowadzonych szczepień ochronnych. W 2005 roku wprowadzono do programu szczepień ochronnych obowiązkowe szczepienie przeciwko śwince i od tego roku rozpoczął się (i nadal się utrzymuje) spadek współczynnika zapadalności.

Do 2005 roku zachorowania na świnkę podlegały podobnym wahaniom jak zachorowania na ospę wietrzną.

Nie było przypadków **ostrych porażenia wiotkich**, nadzór nad którymi stanowi realizację programu zmierzającego do eradykacji polio.

W roku 2020 zanotowano 16 przypadków choroby z Lyme (**borelioza**). Głównie były to zachorowania z objawami klinicznymi typu rumień wędrujący oraz bóle stawów wraz z obrzękiem. Zachorowania zdarzały się we wszystkich grupach wiekowych, jednak najczęściej powyżej 50 roku życia. Najwięcej zachorowań rejestrowano w III i IV kwartale roku. Niestety nie ma szczepionki przeciwko tej chorobie. Możliwość zapobiegania zakażeniu bakteriami *Borrelia burgdorferi* jest ograniczona do unikania kontaktu z kleszczami, przez stosowanie odpowiedniej odzieży podczas pobytu w miejscach ich występowania, używanie repelentów oraz kontrolę całego ciała i jak najszybsze usuwanie kleszczy.

W roku 2020 zarejestrowano znaczny spadek zachorowań grypopodobnych – 3516 (w 2019 r. – 6656 przypadków) w tym 39 osoby zostały skierowane do szpitala. Od 1994 roku szczepienia przeciwko grypie figurują w Programie Szczepień Ochronnych jako szczepienia zalecane. Szczepienia te szczególnie zalecane są w grupach wysokiego ryzyka wystąpienia powikłań pogrypowych oraz określonym grupom ze wskazań epidemiologicznych.

Szczepienie wykonuje się przed rozpoczęciem sezonu epidemiologicznego grypy, ale osoby, które nie zdążyły się zaszczepić przed sezonem, mogą to zrobić w czasie jego trwania, nawet gdy krążenie wirusa grypy w populacji jest udokumentowane.

Kleszczowe zapalenie mózgu

Głównym nosicielem i rezerwuarem wirusa są kleszcze. Do zakażenia dochodzi najczęściej w wyniku ukłucia przez zarażonego kleszcza oraz drogą pokarmową przez picie surowego mleka pochodzącego od zakażonych krów, kóz i owiec. W 2020 roku, podobnie jak w roku ubiegłym zarejestrowano 2 przypadki KZM.

Liczba zachorowań na **choroby zakaźne przewodu pokarmowego** znacząco spadła. Zarejestrowano 73 zachorowań, z czego w 49 przypadkach ustalono czynnik etiologiczny zatruc/zakażeń przewodu pokarmowego.

W 2020 roku zarejestrowano na terenie powiatu 7 zachorowań na **gruźlicę płuc**. Wśród nowo zarejestrowanych zachorowań 5 przypadków zostało potwierdzonych bakteriologicznie. Chorowali głównie mężczyźni powyżej 50 roku życia. W 2020 roku nie odnotowano zachorowania na **inwazyjną chorobę meningokokową**. Nie ma szczepionki przeciwko serotypowi typu B.

Choroby szerzące się drogą naruszenia ciągłości tkanek. W roku 2020 zarejestrowano 3 przypadki zachorowań na przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu B. Wśród mieszkańców powiatu łomżyńskiego nie zanotowano przypadków zakażenia **HIV**.

W 2020 roku wystąpiło 1 ognisko zbiorowego zatrucia/zakażenia pokarmowego. Zatrucie wystąpiło w gospodarstwie domowym i dotyczyło 7 osób. Dwie z nich były hospitalizowane.

Znaczący wpływ na sytuację epidemiczną w powiecie ma działanie Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie propagowania i nadzoru nad szczepieniami ochronnymi. Szczepienia ochronne są jedną z najważniejszych metod stosowanych w celu zapobiegania chorobom zakaźnym, a *Program Szczepień Ochronnych* jest najstarszym programem profilaktycznym. Polska ma opracowany skuteczny, powszechny system szczepień ochronnych. Według epidemiologów przy zaszczepieniu powyżej 90% populacji wytwarza się tzw. odporność zbiorowiskowa, która skutecznie ogranicza możliwość epidemicznego szerzenia się patogenów.

Szczepienia prowadzone są w 32 punktach należących zarówno do publicznych jak i niepublicznych podmiotów leczniczych. W punkcie szczepień przeciwko wścieklicznie (Szpital Wojewódzki w Łomży), po pokąsaniu przez dzikie zwierzęta oraz bezpańskie psy, zakwalifikowano do szczepień 14 osób.

Po wprowadzeniu do *Programu Szczepień Ochronnych* szczepień przeciwko odrze, śwince i różyczce jako obowiązkowych dla całej populacji dzieci nastąpił utrzymujący się spadek liczby zachorowań, a w przypadku odry prawie całkowite jej wyeliminowanie. Niestety tak dobra sytuacja epidemiologiczna może ulec zmianie w związku z narastającym problemem osób uchylających się od obowiązku szczepień.

Wykonawstwo szczepień w poszczególnych latach

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Wykonawstwo szczepień	89,7	88,0	86,2	84,9	82,6

Każdy preparat stosowany w medycynie może powodować niepożądane odczyny. Wystąpienie takiego zdarzenia jest zgłaszane inspekcji sanitarnej. W 2020 roku w powiecie łomżyńskim zarejestrowano 3 niepożądane odczyny poszczepienne. Dla porównania w roku 2019 odnotowano 4 przypadków niepożądanego odczynu poszczepiennego.

Ocena sanitarna powiatu grodzkiego Łomży z zakresu higieny komunalnej

1. Ocena zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Jednym z priorytetowych zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego jest nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Bezpieczeństwo wody jest ważnym elementem polityki ochrony zdrowia ludności. Prowadzenie monitoringu wody ma na celu zapewnienie mieszkańcom wody o jak najlepszej jakości. Systematyczne badania laboratoryjne dają odpowiedź jaki woda ma skład fizykochemiczny i mikrobiologiczny, a także dają możliwość wychwycenia sytuacji, w których dochodzi do pogorszenia jej jakości.

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany był na podstawie następujących aktów prawnych:

- *art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2021 r. poz. 195);*
- *art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków Dz.U. z 2020 r. poz. 2028 ;*
- *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).*

Zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia jest zadaniem własnym gmin, wynikającym z art. 3 ust 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U. z 2018r. poz. 1152 z późn. zm.). Za jakość produkowanej wody, stan sanitarno-techniczny urządzeń służących do jej produkcji, a także dostawę wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem odpowiadają podmioty zajmujące się zaopatrzeniem ludności w wodę.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z regulacjami ww. ustawy oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody nadzorują prawidłowość wykonywania działań przez podmioty wykonujące zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jak również same wykonują badania wg. ustalonego przez siebie planu działania na dany rok. W ramach nadzoru pobierane są próbki do badań laboratoryjnych z wodociągów, w wyznaczonych do tego punktach zgodności. Celem tych badań było regularne dostarczanie informacji o organoleptycznej, fizykochemicznej i mikrobiologicznej dostarczanej jakości wody. W celu stwierdzenia, czy woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, badania wody prowadzone były metodami i w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia przez laboratoria inspekcji sanitarnej lub zatwierdzone przez właściwego powiatowego inspektora sanitarnego.

Na podstawie sprawozdań z badań wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonywał bieżącej oceny jakości wody, dostarczanej konsumentom i stwierdzał jej przydatność do spożycia przez ludzi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Producentem wody przeznaczonej do spożycia dla mieszkańców Łomży jest Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Łomży działające w oparciu o ustawę z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i o zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2020 r. poz. 2028). Woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców Łomży jest ujmowana wyłącznie z wód podziemnych. Ww. przedsiębiorstwo eksploatuje dwa ujęcia. Ujęcie „Rybaki” w Łomży liczy osiem studni głębinowych, ujęcie „Podgórze” zlokalizowane na terenie gm. Łomża składa się z dziewięciu studni głębinowych.

Wody czerpane z czwartorzędowych poziomów wodonośnych charakteryzują się stosunkowo dobrą jakością. Jednak najczęściej wody te wykazują podwyższone ilości żelaza i manganu, a co za tym idzie wymagają uzdatniania. Ww. parametry nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, ale mogą powodować pogorszenie własności organoleptycznych wody, co może powodować nieakceptację przez konsumentów. Uzdatnianie takiej wody jest stosunkowo proste, przy użyciu tradycyjnych układów napowietrzania i filtracji. Woda surowa po przejściu przez urządzenia uzdatniające, kierowana jest do zbiorników magazynowych skąd następnie tłoczona do sieci wodociągowej. Stacje wodociągowe wyposażone są w urządzenia do okresowej (awaryjnej) dezynfekcji wody. Stacja wodociągowa „Podgórze” dodatkowo zaopatrzona w lampę UV.

Stan sanitarno-techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń. Studnie na ujęciach wodociągowych są właściwie oznakowane, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych oraz monitorowane.

Jakość wody dostarczana konsumentom kontrolowana była z częstotliwością zgodną z załącznikiem nr 3 wc. rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Produkcja wody w 2020r. wyniosła 7772 m³/dobę. Do badań laboratoryjnych pobrano 7 próbek wody w ramach kontroli urzędowej oraz 29 w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwo. Na podstawie sprawozdań z badań wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonywał bieżącej oceny jakości wody, dostarczanej konsumentom i stwierdzał jej przydatność do spożycia przez ludzi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Do oceny jakości wody wykorzystywano wyniki badań wody próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną jak również badań prowadzonych przez przedsiębiorstwo wodociągowe. Oceniono, iż w ciągu całego roku woda dostarczana przez wodociąg Łomża odpowiadała wymaganiom cytowanego rozporządzenia.

Tabela 1. Wykaz pobranych próbek wody na terenie m. Łomża w 2020r.

	Monitoring parametrów grupy A	Monitoring parametrów grupy B	Suma
Próby pobrane przez Państwową Inspekcję Sanitarną	6	1	8
Próby pobrane przez zarządców wodociągów	25	4	29
Suma	31	5	37

W 2020r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonał:

- 15 ocen bieżących przydatności wody do spożycia przez ludzi;
- 2 oceny okresowe jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- 1 ocenę obszarową jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,

które każdorazowo przekazywano Prezydentowi Miasta Łomża zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Nadzorem sanitarnym objęte były indywidualne ujęcia wody:

- Szpitala Wojewódzkiego w Łomży;
- Przedsiębiorstwa Przemysłu Spożywczego PEPEES Spółka Akcyjna ;
- Van Pur S.A. – Browaru Łomża.

Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych dostarczonych z kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw: PEPEES S.A. w Łomży oraz Van Pur S.A. Browar Łomża oceniono, iż jakość wody odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu. Natomiast wodociąg Szpitala Wojewódzkiego w Łomży dostarczał wodę warunkowej przydatności do spożycia przez ludzi z uwagi na podwyższone żelazo i mętność. Prowadzone jest postępowanie administracyjne celem zobowiązania zarządy do doprowadzenia jakości wody do wymogów rozporządzenia.

2. Ocena ciepłej wody w instalacjach na obecność pałeczek Legionella. sp.

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie bakterii z rodzaju Legionella sp. w wodzie, rozporządzenie Ministra Zdrowia, nakłada obowiązek badania ciepłej wody na obecność występowania tej bakterii, na podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, w budynkach zamieszkania zbiorowego, budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. Bakterie z rodzaju Legionella mogą kolonizować wewnętrzne części rur z ciepłą wodą, zbiorniki na ciepłą wodę, perlatory zaworów czerpalnych czy głowice natryskowe pryszniców. Biorąc pod uwagę powszechne zasiedlanie instalacji wodnych pałeczkami Legionella i realne zagrożenie zakażenia ludzi oraz inhalacyjny charakter zakażeń tymi bakteriami, bardzo istotne jest podejmowanie działań w celu ograniczenia ich występowania. Działania te obejmują zarówno rozwiązania techniczne, kontrolę czynników sprzyjających rozwojowi bakterii, oraz zwalczanie skażenia poprzez prowadzenie procesów dezynfekcji i czyszczenia instalacji.

W 2020 r. w ramach kontroli wewnętrznej prowadzono badania w kierunku skolonizowania bakteriami Legionella sp. instalacji ciepłej wody 12 obiektach uznanych jako najbardziej zagrożone kolonizacją takich jak: szpital, hospicjum, domy pomocy społecznej, hotele. Na podstawie przeprowadzonych badań oceniono, iż jakość ciepłej wody była zgodna z wymogami rozporządzenia.

3. Pływalnie kryte.

Wymagania związane z funkcjonowaniem i nadzorem nad pływalniami w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody regulują następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 18 sierpnia 2011r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 350);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2015r. poz. 2016).

Zakres i częstotliwość badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wody na pływalniach stanowi podstawę zapewnienia odpowiedniej jakości wody i bezpieczeństwa dla zdrowia ich użytkowników. Kontrolowana jest jakość wody w nieszce basenowej, jakość wody wprowadzana do niecki z systemu cyrkulacji oraz jakość wody doprowadzanej na pływalnię. Rozporządzenie nakłada na zarządzających pływalniami obowiązek systematycznych i udokumentowanych badań jakości wody, prowadzonych zgodnie z harmonogramem ustalonym w porozumieniu z właściwym państwowym inspektorem sanitarnym oraz każdorazowo w przypadku wystąpienia sytuacji mogącej mieć wpływ na pogorszenie jakości wody na pływalni. Ponadto do obowiązków zarządzającego pływalnią należy także prowadzenie systematycznego i udokumentowanego nadzoru pracy urządzeń oraz rejestrowanie wyników pomiaru jakości wody w zakresie parametrów takich jak: pH, potencjał redox, stężenie chloru wolnego i temperatura. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zobowiązane są natomiast do dokonania zbiorczej rocznej oceny jakości wody, poprzez analizę badanych parametrów jakości wody na pływalni, wyników badań, stosowanych metod

referencyjnych, częstotliwości wykonanych badań przez zarządzającego pływalnią jak również wyników badań wykonanych w ramach kontroli urzędowej.

Na terenie Łomży funkcjonują dwie kryte pływalnie. Obiekty te korzystają z wody z systemu zbiorowego zaopatrzenia tj. wodociągu miejskiego dostarczana woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).

W minionym roku w związku z działaniami profilaktycznymi mającymi na celu zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 obie pływalnie funkcjonowały z ograniczeniami.

Po dokonaniu analizy sprawozdań z badań wody w Parku Wodnym stwierdzono jednorazowe, krótkotrwałe niespełnienie wymagań parametrów fizykochemicznych, tj. chloru wolnego (woda w nieckach wanny SPA i brodzika dla osób nie umiejących pływać) oraz parametrów mikrobiologicznych, tj. przekroczenie dopuszczalnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h w 1 ml wody (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji - wanna SPA i basen rekreacyjny) i obecność *Pseudomonas aeruginosa* w 100 ml wody (woda w nieckach oraz woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji: basenu sportowego, basenu rekreacyjnego, wanny z hydromasażem i wody wprowadzanej do niecki z systemu cyrkulacji wanny SPA). W przypadku obecności *Pseudomonas aeruginosa* zarządca pływalni wszczął natychmiastowe działania naprawcze, a na ich czas (do uzyskania poprawy jakości wody) wyłączył obiekt z użytkowania (za wyjątkiem strefy SPA) Ponadto w badaniu wody ciepłej z natrysków stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii *Legionella sp.* w natrysku dla osób niepełnosprawnych. Po podjętych stosownych działaniach naprawczych uzyskano poprawę jakości wody.

We wszystkich powyższych sytuacjach zarządzający pływalnią uzyskiwał poprawę jakości wody, dokumentując to kolejnymi wynikami badań, które spełniały wymagania określone w ww. rozporządzeniu.

Wydanie zbiorczej rocznej oceny wody w Parku Wodnym przy ul. Wyszyńskiego 15 w Łomży poprzedziły badania jakości wody w ramach nadzoru sanitarnego wykonane przez laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży oraz laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku, w pełnym zakresie parametrów określonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia. Na podstawie wyników badań stwierdzono przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h w 1 ml wody (woda wprowadzana do niecki z systemu cyrkulacji: wanna SPA oraz brodzik dla osób nie umiejących pływać), a także obecność *Pseudomonas aeruginosa* w 100 ml (woda wprowadzana do niecki z systemu cyrkulacji - brodzik dla osób nie umiejących pływać). Powyższe przekroczenia zostały niezwłocznie usunięte potwierdzenie w wynikach badania wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży po przeanalizowaniu wszystkich wyników badań wody wydał pozytywną zbiorczą roczną ocenę w zakresie spełnienia wymagań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wody w Parku Wodnym w Łomży, ul. Wyszyńskiego.

Po dokonaniu analizy sprawozdań z badań wody na Pływalni przy ul. J.U. Niemcewicza w Łomży stwierdzono krótkotrwałe niespełnienie wymagań parametrów mikrobiologicznych, tj. obecność *Pseudomonas aeruginosa* w 100 ml wody (woda w nieckach oraz woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji: basenu rekreacyjnego i wanny z hydromasażem, a także woda wprowadzana do niecki z systemu cyrkulacji basenu sportowego). Zarządca pływalni wszczął natychmiastowe działania naprawcze, a na ich czas (do uzyskania poprawy jakości wody) wyłączył obiekt z użytkowania. Po podjętych stosownych działaniach naprawczych uzyskano poprawę jakości wody, dokumentując to kolejnymi wynikami badań, które spełniały wymagania określone w ww. rozporządzeniu.

Wydanie zbiorczej rocznej oceny wody na Pływalni przy ul. J.U. Niemcewicza w Łomży poprzedziły badania jakości wody w ramach nadzoru sanitarnego w dniu wykonane przez laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży

oraz laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Białymstoku, w pełnym zakresie parametrów określonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia.

Na podstawie wyników badań nie stwierdzono przekroczeń jakości wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży po przeanalizowaniu powyższego wydaje pozytywną zbiorczą roczną ocenę w zakresie spełnienia wymagań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wody na Pływalni przy ul. J.U. Niemcewicza w Łomży.

4. Miejsce wykorzystywane do kąpeli na rzece Narew.

W 2020 r. prowadzono nadzór sanitarny miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli na rzece Narew w Łomży w oparciu o ustawę z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (Dz.U. z 2020r. poz. 310 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (Dz.U. z 2016r. poz. 1602). Sezon kąpielowy określony dla miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli zgodnie ww. ustawą trwał 30 dni. Organizator ww. miejsca wykonał badanie jakości wody przed dniem rozpoczęcia funkcjonowania tego miejsca oraz raz w trakcie jego funkcjonowania. Sprawozdania z wynikami badań przekazywane były Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Łomży, który na ich podstawie dokonał bieżącej oceny jakości wody. Woda w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli na rzece Narew w Łomży spełniała wymagania określone w przepisach. Organizator oznakował miejsce zgodnie z przepisami tablicą informacyjną. W widocznym miejscu znajdował się regulamin i ocena jakości wody.

Przedmiotem kontroli była także plaża miejska przystosowana do sezonowego wykorzystania. Wyposażona była: w ubikację typu TOI-TOI, przebieralnię, kosze na odpady oraz sprzęt ratowniczy. W miniony roku kontrolowano przestrzeganie procedur przeciwepidemicznych Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli w trakcie epidemii SARS-CoV-2.

Kontrolowane miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli oraz tereny przyplażowe nad rzeką nie wykazały uchybień sanitarnych. Użytkownikom bezpieczeństwo zapewniali ratownicy.

5. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej, pod kątem wymagań higienicznych zdrowotnych. Działania podejmowane w ramach prowadzenia nadzoru mają na celu przeciwdziałanie najważniejszym czynnikom ryzyka zdrowotnego u ludzi. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających,

a także przebywających w ich sąsiedztwie.

Wśród obiektów użyteczności publicznej, w których stan sanitarny lokalu, wyposażenia, jak i sposób prowadzenia usług ma zdecydowany wpływ na jakość zdrowia ludzkiego należy wymienić obiekty:

- związane z prowadzeniem zabiegów upiększania ciała oraz odnowy biologicznej;
- wykorzystywane do czasowego przebywania ludności, związanego z podróżowaniem, wypoczynkiem i turystyką;
- obsługi podróżnych różnymi środkami komunikacji zbiorowej;
- pobytu stałego osób starszych i niepełnosprawnych, jak również wykluczonych społecznie.

Ponadto, Państwowa Inspekcja Sanitarna kontroluje przestrzenie publiczne związane z wypoczynkiem, turystyką i rekreacją, cmentarze, urządzenia użyteczności publicznej, takie jak ustępy publiczne i inne.

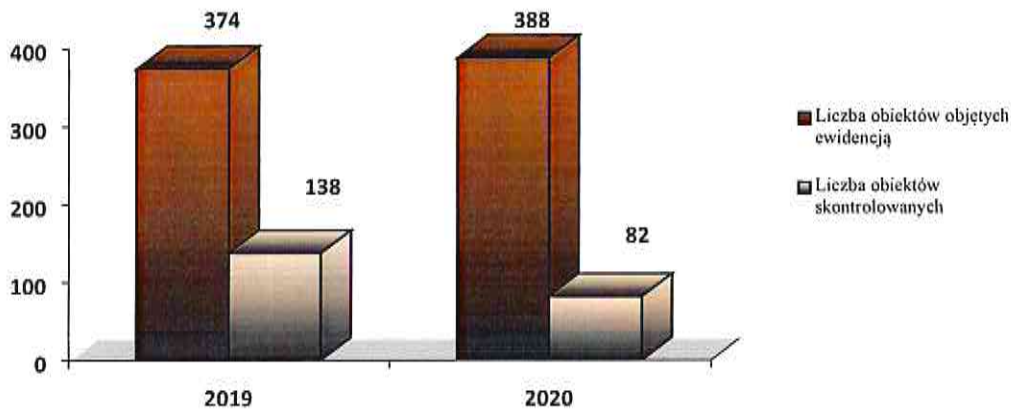
W 2020 r. w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z zakresu higieny komunalnej znajdowało się 388 obiektów pełniących funkcję użyteczności publicznej.

Tabela nr 3. Wybrane obiekty użyteczności m. Łomży w latach 2019- 2020.

Lp.	Grupa obiektów użyteczności publicznej	2019		2020	
		Liczba obiektów objętych ewidencją	Obiekty skontrolowane	Liczba obiektów objętych ewidencją	Obiekty skontrolowane
1	Ustępy publiczne	3	3	2	2
2	Pływalnie kryte	2	2	2	2
3	Domy pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę	7	5	9	1
4	Noclegownie	1	0	1	0
5	Hotele	1	1	1	1
6	Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	23	20	21	14
7	Zakłady fryzjerskie	91	16	94	11
8	Zakłady kosmetyczne	63	26	71	11
9	Zakłady odnowy biologicznej	18	5	17	3
10	Inne zakłady świadczące usługi łączone w zakresie fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej	10	4	7	2
11	Dworce autobusowe	1	0	1	0
12	Tereny rekreacyjne	6	6	6	4
13	Cmentarze	4	2	4	0
14	Domy pogrzebowe	3	2	3	0
15	Inne obiekty użyteczności publicznej jak np.: kina teatry, stadiony, muzea, GOK, itp.	141	57	150	5

W minionym roku w związku z działaniami profilaktycznymi mającymi na celu zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 ww. obiekty funkcjonowały z ograniczeniami. W związku z powyższym w 2020 r. kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono tylko w 82 obiektach użyteczności publicznej ujętych w ewidencji. Kontrole stanu sanitarnego nie wykazały nieprawidłowości.

Wykres 1. Liczba obiektów użyteczności publicznej objętych ewidencją i obiektów skontrolowanych w latach 2019-2020.

Ww. obiekty stanowią zróżnicowaną grupę pod względem przeznaczenia jak i wymagań sanitarnych. Dlatego też, bieżący nadzór sanitarny powoduje zróżnicowane wymagania jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii, w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osobom z nich korzystającym. Do istotniejszych elementów nadzoru sanitarnego nad tymi obiektami należy ocena zapewnienia wymogów sanitarno-technicznych ustalonych w przepisach prawa, przestrzeganie warunków higienicznych (bieżący stan sanitarny) pomieszczeń, sprzętów, narzędzi, usług, personelu, działania organizacyjne w celu stworzenia bariery sanitarnej pomiędzy „obszarami” brudnymi i czystymi.

W minionym roku działalność kontrolna była ukierunkowana na sprawdzaniu przestrzegania procedur przeciwepidemicznych Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania obiektów w trakcie epidemii SARS-CoV-2. Należy też podkreślić, iż funkcjonowały one w ograniczeniu.

5.1. Obiekty świadczące usługi hotelarskie

W ewidencji na koniec 2020 r. Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży znajdowało się na terenie miasta 22 obiekty z czego 15 skontrolowano.

W minionym roku nie zanotowano znaczących zmian w zakresie jakości i bezpieczeństwa sanitarnego dla osób korzystających z usług hotelarskich. Dominują obiekty o średnim standardzie. Na terenie miasta funkcjonuje nadal tylko jeden skategoryzowany hotel „Gromada” „trzygwiazdkowy”, co stanowi formalne potwierdzenie wyższego poziomu oferowanych usług.

Podstawowymi elementami uwzględnianymi przy ocenie tego typu obiektów było: zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia, odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych, sprawność wentylacji pomieszczeń, postępowanie z odpadami komunalnymi, postępowanie z bielizną brudną i czystą, zaopatrzenie w środki czystościowe. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających a także przebywających w ich sąsiedztwie. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w 2020 r. w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie obiekty podłączone do wodociągów przez Inspekcję Sanitarną, nieczystości odprowadzane do kanalizacji lub zbiorników bezodpływowych. Pranie bielizny pościelowej i ręczników odbywa się na ogół w pralniach zewnętrznych, zachowany jest rozdział dróg bielizny czystej i brudnej. Stan pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów oraz zaplecza nie budził zastrzeżeń. W obiektach raz w roku przeprowadzana jest dezynfekcja koców, kołder, poduszek i materacy. W trakcie prowadzonych kontroli stwierdzono, że w obiektach dostępne są karty charakterystyki stosowanych substancji i preparatów chemicznych. Warunki noclegowe wszystkich obiektów

są coraz lepsze a właściciele oferują klientom usługi na coraz wyższym poziomie z uwagi na rosnące wymagania gości i konkurencje na rynku świadczonych usług.

Kontrole sanitarne przeprowadzone przez inspekcję sanitarną wykazały, że właściciele zapewniali odpowiedni stan sanitarny świadczonych usług. Warunki noclegowe wszystkich obiektów są coraz lepsze a właściciele oferują klientom usługi na coraz wyższym poziomie z uwagi na rosnące wymagania gości i konkurencje na rynku świadczonych usług.

Podczas kontroli obiektów hotelarskich sprawdzano wykonanie badania wody z instalacji ciepłej wody w kierunku obecności bakterii Legionella sp. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W miniony roku przede wszystkim kontrolowano przestrzeganie procedur przeciwepidemicznych Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania hoteli w trakcie epidemii SARS-CoV-2. Należy podkreślić, iż z uwagi na stan epidemii wywołanej przez wirusa SARS-CoV-2 ww. obiekty działały w ograniczeniu.

5.2. Domy pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

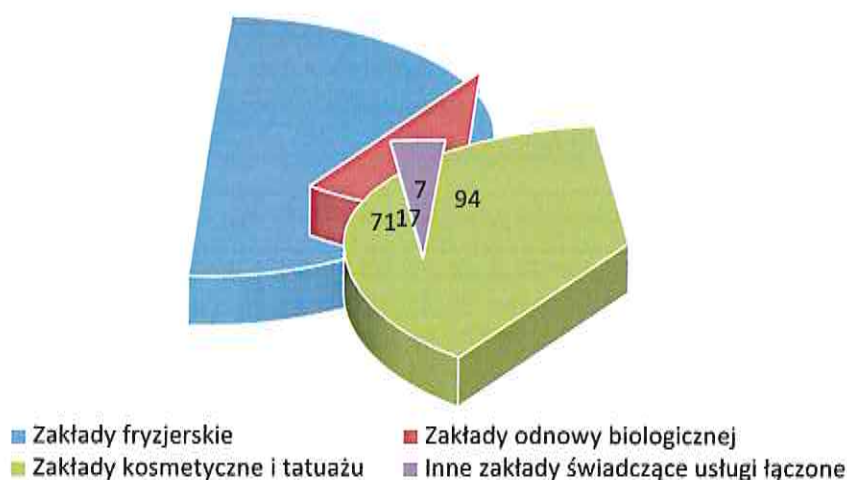
Na terenie miasta funkcjonują: dom pomocy społecznej dla osób starszych, dzieci niepełnosprawnych, środowiskowy dom samopomocy, dom dziennego pobytu dla seniorów, ośrodek interwencji kryzysowej, rodzinny dom opieki, noclegownia i ogrzewalnia dla bezdomnych. Z uwagi na działania profilaktyczne mające na celu zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 ww. nie były kontrolowane (kontrole tylko interwencyjne).

5.3. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i inne, w których świadczone łącznie więcej niż jedna z ww. usług.

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży znajdowało się łącznie 189 tego rodzaju obiektów. Największą grupę stanowiły zakłady fryzjerskie. Ww. usługi są bardzo rozpowszechnione na terenie miasta i stanowią łącznie przeważającą część na tle innych obiektów świadczących usługi.

Wykres 2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i inne, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z ww. usług.

Przeprowadzone w 2020 r. kontrole sanitarne zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie skontrolowane zakłady zaopatrywane są w wodę z wodociągu publicznego, nieczystości płynne odprowadzane do kanalizacji. W większości zakładów obsługa stosowała wyłącznie ręczniki jednorazowego użytku. Przestrzegana była segregacja bielizny czystej i brudnej. We wszystkich skontrolowanych obiektach znajdowały się pomieszczenia sanitarno-higieniczne, miejsca dla oczekujących klientów, miejsca na odzież wierzchnią i wydzielone miejsca lub szafki na sprzęt porządkowy. Sprzątaniem pomieszczeń zajmował się personel zatrudniony w zakładzie. Na wyposażeniu zakładów znajdowały się środki dezynfekcyjne o aktualnych datach ważności i szerokim spektrum działania, stosowane zgodnie z załączonymi instrukcjami. W obiektach wykonujących zabiegi powodujące naruszenie ciągłości tkanek ludzkich były opracowane i wdrożone procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. W skontrolowanych gabinetach używano sterylnych narzędzi przygotowanych w pakietach lub jednorazowych. Odpady komunalne gromadzone są w przeznaczonych do tego celu pojemnikach. W obiektach obowiązywał zakaz palenia wyrobów tytoniowych, a informacje te umieszczane zostały w widocznym miejscu.

W miniony roku przede wszystkim kontrolowano przestrzeganie procedur przeciwepidemicznych Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania salonów fryzjerskich, kosmetycznych, innych w trakcie epidemii SARS-CoV-2.

5.4. Inne obiekty użyteczności publicznej.

W tej grupie znajdują się różnorodne obiekty np. galerie, stadion sportowy, domy kultury, biblioteki, kina, pralnie inne. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających a także przebywających w ich sąsiedztwie. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w 2020 r. w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie obiekty podłączone do wodociągów publicznych, a nieczystości płynne odprowadzane do kanalizacji. Sanitariaty były odpowiednio wyposażone i zadbane. Zapewniona była odpowiednia ilość pojemników na odpady komunalne.

W 2020 roku przede wszystkim kontrolowano przestrzeganie procedur przeciwepidemicznych Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania tego typu obiektów w trakcie epidemii SARS-CoV-2.

6. Nadzór nad postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

W ramach nadzoru nad postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi zakresie ochrony zdrowia ludzkiego przeprowadzono 3 kontrole prowadzonej ekshumacji zwłok ludzkich, w której uczestniczył pracownik PSSE w Łomży, - czynności ekshumacyjne były przeprowadzane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Skontrolowano 2 środki transportu do przewożenia zwłok. Sprawdzano czy samochody w myśl rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wydawania zezwoleń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich (Dz.U. z 2007r. nr 249, poz. 1866) posiadają kabinę kierowcy odizolowaną od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok albo szczątków, zabezpieczone są przed przesuwaniem się trumny, podłogę w części przeznaczonej na umieszczenie trumny wykonaną z materiałów łatwo zmywalnych i odpornych na działanie środków dezynfekujących oraz wydzielone miejsce na przechowywanie środków dezynfekcyjnych, sprzętu myjąco-czyszczącego i jednorazowych rękawic ochronnych. Kontrolowani deklarowali przeprowadzanie dezynfekcji środka transportu w części przeznaczonej na umieszczenie zwłok i szczątków ludzkich,

każdorzazowo po przewiezieniu zwłok środkami o działaniu bakteriobójczym, wirusobójczym i grzybobójczym. Nie odnotowano nieprawidłowości w tym zakresie.

W 2020 roku wydano 7 decyzji administracyjnych zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok/szczątków ludzkich, 14 postanowień opiniujących pozytywnie wnioski Prezydenta Łomży w sprawie sprowadzenia do Polski zwłok osoby zmarłej poza granicami kraju oraz 2 decyzje zezwalające na wywóz zwłok ludzkich za granicę.

7. Środki transportu publicznego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w 2020r. przeprowadziła kontrole 19 środków transportu publicznego. Kontrolowano przestrzeganie procedur przeciwepidemicznych Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania komunikacji publicznej w trakcie epidemii SARS-CoV-2. Skontrolowano 7 firm świadczących usługi komunikacji dalekobieżnej i turystycznej. Kontrole ww. środków transportu nie wykazały większych zaniedbań.

Wnioski:

- ❖ Działania Inspekcji Sanitarnej w zakresie kompetencji pionu higieny komunalnej przyczyniają się do bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Jakość wody z wodociągu Łomża w ciągu całego 2020r. była przydatna do spożycia przez ludzi i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.
- ❖ Sprawowany nadzór nad pływalniami wykazał, iż jakość wody nie zagrażała bezpieczeństwu zdrowotnemu kąpiących się, stan sanitarny obiektów nie budził zastrzeżeń.
- ❖ Nadzór sanitarny sprawowany nad obiektami użyteczności publicznej nie wykazał w 2020 r. zagrożeń o zasadniczym znaczeniu dla zdrowia. Nie stwierdzono obiektów ze złym stanem sanitarno-technicznym. W większości właściciele dbają o wygląd estetyczny obiektów, standard wyposażenia jak i poziom świadczonych usług.
Właściciele / zarządcy wdrożyli procedury przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania obiektów w trakcie epidemii SARS-CoV-2.
- ❖ Liczba obiektów w ewidencji higieny komunalnej w 2020 roku na terenie miasta wynosiła – 388. W ww. obiektach przeprowadzono 82 kontrole. Wydano 13 decyzji merytorycznych, 7 płatniczych, 18 postanowień, wystosowano 37 wystąpień, 12 opinii. W ramach działalności statutowej do badań laboratoryjnych pobrano 30 próbek wody.

HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy min. kontrola przestrzegania przepisów dotyczących higieny procesu produkcyjnego oraz wprowadzania do obrotu: środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, a także produktów kosmetycznych. Urzędowa kontrola żywności prowadzona przez Inspekcję Sanitarną, dotyczy wszystkich elementów i etapów produkcji środków spożywczych, obejmując bazę surowcową, półprodukty oraz produkty finalne.

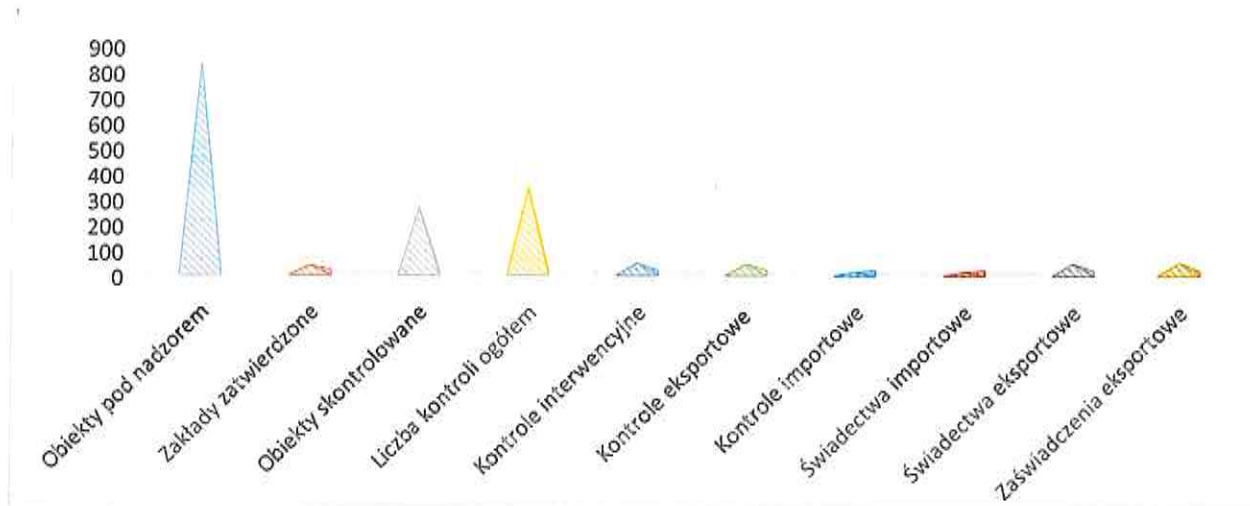
Główne kierunki działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej to :

- Nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością zgodnie z obowiązującymi przepisami, a także wskazaniem jednostek nadrzędnych.
- Prowadzenie skutecznych i terminowych działań, w ramach wspólnotowego Systemu RASFF oraz ACC.
- Sprawowanie nadzoru nad rynkiem żywności prozdrowotnej, żywności dla określonych grup oraz środków spożywczych wzbogacanych wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu łomżyńskiego;
- Nadzór nad bezpieczeństwem produktów kosmetycznych wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu łomżyńskiego;
- Realizacja zaleceń pokontrolnych i poaudytowych w obszarze bezpieczeństwa żywności.
- Współpraca z innymi organami kontroli, instytucjami rządowymi i samorządowymi w zakresie realizowanych zadań.
- Kontynuowanie działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia kierowanej do przedsiębiorców i społeczeństwa powiatu łomżyńskiego.

W powiecie grodzkim ilość obiektów żywności i żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wg prowadzonych rejestrów w roku 2020 wynosiła 823. W roku sprawozdawczym skontrolowano 256 obiektów, przeprowadzono w nich 334 kontrole: w tym 39 kontroli interwencyjnych w ramach systemu RASFF oraz w związku z sygnałami obywateli. Po wpłynięciu stosownych wniosków od przedsiębiorców i dokonaniu inspekcji zatwierdzono 30 zakładów.

W ramach nadzoru nad importem przeprowadzono 4 kontrole, podczas których dokonano oceny 7 partii środków spożywczych, na które wystawiono 5 świadectw spełnienia wymagań jakości zdrowotnej (warzywa suszone, warzywa świeże, substancje dodatkowe). Wydano 4 decyzje rachunkowe na towar importowany.

Przeprowadzono także 36 kontroli w ramach nadzoru nad eksportem, podczas których dokonano oceny 48 partii środków spożywczych (skrobia ziemniaczana). Wydano 40 świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych oraz 40 decyzji rachunkowych. Ponadto w roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad importem wystawiono na wniosek przedsiębiorcy 42 zaświadczenia eksportowe na wyprodukowany towar. Oceniono łącznie 147 partii środków spożywczych, wydając 34 decyzje rachunkowe.

Dane dotyczące działalności kontrolnej Sekcji Bezpieczeństwa Żywności w 2020 roku.

Wdrożone zasady Dobrej Praktyki Higienicznej posiadały 823 zakłady, a system HACCP funkcjonował w 76 obiektach.

W rezultacie prowadzonego w 2020 r. nadzoru sanitarnego w zakresie bezpieczeństwa żywności wydano 98 decyzji administracyjnych.

Skierowano 1 wniosek do PPWIS w Białymstoku o nałożenie kary pieniężnej za prowadzenie działalności w zakresie wprowadzania do obrotu żywności bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Do właścicieli i kierownictwa zakładów wystosowano 45 wystąpień.

Jakość zdrowotną środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz badań sanitarnych przedstawia poniższa tabela.

Próbki środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz badań sanitarnych	2020		2019		2018		2017		2016		2015	
	Razem		Razem		Razem		Razem		Razem		Razem	
	pobrane	w tym kwest.	pobrane	w tym kwest.	pobrane	w tym kwest.	pobrane	w tym kwest.	pobrane	w tym kwest.	pobrane	w tym kwest.
SUMA	203	1	289	12	247	5	249	10	253	8	258	13

Ogółem w 2020 roku do badań laboratoryjnych pobrano **200 próbek środków spożywczych**. Ich jakość zdrowotną przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj obiektu	Próbki żywności	
	pobrane	w tym kwest.
Obiekty produkcji żywności		
Wytwórnice lodów	10	-
Automaty	5	
Piekarnie	5	-
Ciastkarnie	16	-
Wytwórnice koncentratów	7	-
Wytwórnice octu, majonezu i musztardy	6	-

Razem	49	-
<i>Obiekty obrotu żywnością</i>		
Sklepy spożywcze	114	-
Magazyny hurtowe	16	-
Inne obiekty obrotu żywnością	16	1
Razem	146	-
Żywnienie zbiorowe otwarte	5	-
SUMA	200	1

Pobrane próbki dotyczyły następujących grup środków spożywczych:

w obiektach produkcji żywności:

- lody z udziałem mleka, wyroby cukiernicze i ciastkarskie- ciasta z kremem, przyprawy, sosy, majonezy, jaja, produkty jajeczne, substancje dodatkowe.

w obiektach obrotu żywnością:

- mięso świeże, drób i produkty drobiowe, inne produkty mięsne- wędliny, przetwory mięsne, wyroby garmazeryjne i kulinarne, produkty jajeczne, przetwory rybne i owoców morza, mleko i przetwory mleczne, przetwory zbożowo-mączne, ciasta z kremem nie poddanym obróbce termicznej, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, galanteria ciastkarska, warzywa świeże, przetwory warzywne, owoce i przetwory owocowe, koncentraty spożywcze, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, suplementy diety, tłuszcze roślinne.

W roku 2020 w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych zakwestionowano - 1 próbkę z grupy 26 – suplementy diety, pobraną do badania w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, ze względu na nieprawidłową formę oświadczeń zdrowotnych wprowadzającą konsumenta w błąd, tj.:

- biotyna „poprawia wygląd skóry, włosów”
- cynk „poprawia wygląd paznokci”

Odbyło się posiedzenie ekspertów ds. RASFF, na którym po dokonaniu analizy ryzyka postanowiono nie kierować sprawy do systemu RASFF. Wystosowano pismo do dystrybutora o wynikach badań i zawiadomienie o wszczęciu postępowania. Informacje o wynikach badań przesłano do apteki, w której pobrano próbkę a także przeprowadzono kontrolę sprawdzającą. Poinformowano o sprawie właściwego miejscowo PPIS ze względu na siedzibę dystrybutora suplementu diety. Wydano zawiadomienie o zakończeniu postępowania oraz wystawiono decyzję rachunkową.

W ramach bieżącego nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością pobrano do badań laboratoryjnych 2 próbki (miscozki z melaminy, puszki do piwa) celem określenia odpowiednio migracji specyficznej formaldehydu oraz bisfenolu A. Odpowiadały one wymaganiom obowiązującego prawa.

W ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi, w hurtowni kosmetycznej pobrano 1 próbkę szamponu celem określenia obecności formaldehydu. Próbkę odpowiadała obowiązującym wymaganiom.

W roku 2020 w zakresie jakości sposobu żywienia skontrolowano 4 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego. Ogółem teoretycznie oceniono 4 **jadłospisy na kontroli**, w tym:

- 2 w blokach żywienia w domach opieki społecznej,
- 1 w stołówce szkolnej,
- 1 w stołówce w domu dziecka i młodzieży,

Oceniane jadłospisy spełniały obowiązujące wymagania.

Ponadto w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad zakładami żywności i żywienia w 2020 roku dokonano kontroli w zakresie:

1. stosowania substancji dodatkowych w zakładach żywności i żywienia

Kontrolą objęto 7 zakładów (1 piekarnię, 4 ciastkarnie, 1 wytwórnię majonezu, 1 browar).

Ogółem oceniono 28 partii substancji dodatkowych.

Nie zanotowano uchybień dotyczących ich stosowania. Dodawane one były w ilościach zgodnych z deklaracją producenta, wg procedur dobrej praktyki produkcyjnej, przechowywane właściwie. Na opakowaniach jednostkowych wyrobów zawierających substancje dodatkowe zamieszczono informacje o ich obecności.

Do badań laboratoryjnych pobrano zgodnie z harmonogramem z zakładów produkcyjnych i placówek obrotu 10 próbek środków spożywczych w kierunku obecności substancji dodatkowych, w tym:

- 5 próbek w kierunku określenia zawartości substancji konserwujących.
- 1 próbkę na obecność barwników, substancji słodzących i substancji konserwujących.
- 3 próbki na obecność substancji słodzących
- 1 próbkę w kierunku określenia substancji dodatkowych niedozwolonych do żywności (wykrywanie obecności): Sudan I, Sudan II, Sudan III, Sudan IV.

Pobrane próbki w zbadanych parametrach odpowiadały obowiązującym wymaganiom.

2. nadzoru nad suplementami diety, żywnością specjalnego przeznaczenia oraz żywnością wzbogacaną

Na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży nie ma zakładów produkujących: suplementy diety, środki spożywcze dla określonych grup i żywność wzbogacaną oraz ich importerów.

W roku 2020 na terenie PSSE Łomża funkcjonował 1 sklep specjalistyczny, który w swojej ofercie posiadał żywność prozdrowotną oraz dwie strony internetowe prowadzące m.in. sprzedaż w/w żywności.

W omawianym temacie skontrolowano 13 obiektów obrotu przeprowadzając ogółem 15 kontroli oraz dokonano przeglądu 2 stron internetowych należących do przedsiębiorców znajdujących się pod nadzorem PPIS w Łomży w związku z otrzymanym powiadomieniem w ramach systemu RASFF.

W okresie sprawozdawczym dokonano oceny prawidłowości znakowania 26 partii produktów z grupy żywności prozdrowotnej. Uszczegóławiając, oceniono:

- 14 partii suplementów diety,
- 4 partie żywności dla określonych grup,
- 8 partii żywności wzbogacanej.

Nie zakwestionowano żadnej z wyżej ocenianych partii.

W roku sprawozdawczym zgodnie z planem pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano 25 próbek, w tym:

- 6 próbek suplementów diety,
- 18 próbek żywności dla określonych grup,
- 1 próbkę żywności wzbogacanej.

W/w próbki pobrano celem:

- Oceny znakowania oraz oznaczenia zawartości składników mineralnych i innych składników wykazujących efekt odżywczy lub fizjologiczny (5)
- oznaczenia zanieczyszczeń metalami szkodliwymi dla zdrowia (1),
- oznaczenia zanieczyszczeń mikrobiologicznych (7),
- oznaczenia zawartości mykotoksyn (1)
- oznaczenia zawartości substancji dodatkowych (2)

- oznaczenia zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) (1)
- oznaczenia zawartości akryloamidu (1)
- oznaczenia zawartości pozostałości pestycydów (4)
- znakowania (1)
- oznaczenia zawartości witamin (1)
- identyfikacji w suplementach diety niedeklarowanych aktywnych farmakologicznych substancji oraz substancji zabronionych z listy ŚAA (WADA) (1)

W wyniku oceny laboratoryjnej zakwestionowano - 1 próbkę z grupy 26 – suplementy diety, pobraną do badania w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, ze względu na nieprawidłową formę oświadczeń zdrowotnych, wprowadzającą konsumenta w błąd.

Informacje napływające z Zespołu ds. Sfałszowanych Produktów Leczniczych, przekazywanych przez GIS za pośrednictwem PPWIS w Białymstoku były wykorzystywane podczas bieżących kontroli sanitarnych. Nie stwierdzono na stanie produktów zafałszowanych. W kontrolowanych placówkach nie stwierdzono uchybień w zakresie zagadnień objętych kontrolą.

3. prawidłowości znakowania środków spożywczych

Nadzorem objęto: zakłady produkcji żywności oraz obiekty obrotu żywnością.

W roku sprawozdawczym skontrolowano **81** obiektów, w tym: 11 zakładów produkcyjnych, 68 zakładów obrotu żywnością, 2 zakłady żywienia zbiorowego otwartego.

Łącznie na kontroli oceniono **150** produktów różnego asortymentu, w tym: mięso i przetwory mięsne, drób, wędliny, podroby i produkty drobiarskie, ryby, przetwory rybne i owoców morza, mleko i przetwory mleczne, przetwory zbożowo-mączne, wyroby piekarnicze, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, warzywa, owoce, przetwory i produkty warzywne, grzyby, wody mineralne i napoje bezalkoholowe, tłuszcze roślinne, majonezy i musztardy, koncentraty spożywcze, zioła i przyprawy, napoje alkoholowe, wyroby garmażeryjne, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, suplementy diety, sól. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. nadzoru nad żywnością modyfikowaną genetycznie

W roku 2020 przeprowadzono 6 kontroli, w tym: 2 kontrole w zakładach produkcji żywności (piekarnie - 1, ciastkarnie - 1) oraz 4 kontrole w placówkach obrotu (sklepy spożywcze). W trakcie przeprowadzonych kontroli, w tym zakresie w w/w zakładach ocenie poddano 6 partii środków spożywczych, w których istniało prawdopodobieństwo wystąpienia składników modyfikowanych genetycznie, w tym:

- 1 partię środków spożywczych z udziałem kukurydzy (kukurydza konserwowa),
- 5 partii innych produktów mogących potencjalnie zawierać lub być wyprodukowane z GMO (1 partię siemienia lnianego, 1 partię sezamu - ziarno, 1 partię słonecznika łuskanego, 1 partię mąki pszennej, 1 partię cukru kryształ).

Podczas działań kontrolnych w zakładach produkcji żywności ocenę surowców przeprowadzano na podstawie informacji zawartych w ich oznakowaniu oraz dokumentacji towarzyszącej dostawom. Nie stwierdzono używania w produkcji składników zawierających lub składających się z GMO.

W obiektach obrotu żywnością również w sprzedaży nie stwierdzono żywności, której oznakowanie wskazywałoby na fakt wyprodukowania jej z genetycznie zmodyfikowanych składników.

Zgodnie z planem próbkobrania na rok 2020, w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych oraz identyfikacji modyfikacji genetycznej pobrano do badań laboratoryjnych 3 próbki środków spożywczych (1 próbkę deseru sojowego o smaku malinowym, 1 próbkę izolatu białka sojowego, 1 próbkę ryżu Basmati)).

W zbadanych próbkach nie stwierdzono obecności materiału modyfikowanego genetycznie.

5. nadzoru nad podmiotami działającymi na rynku spożywczym prowadzącymi działalność w zakresie produkcji pierwotnej, dostaw bezpośrednich oraz rolniczego handlu detalicznego.

Na koniec roku sprawozdawczego w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli PPIS w Łomży figurowało **18** osób prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej, dostaw bezpośrednich w tym: 1 RHD (Rolniczy Handel Detaliczny).

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę plantacji malin (produkcja pierwotna i dostawy bezpośrednie). Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto w zakresie nadzoru nad dostawami bezpośrednimi, skontrolowano **12** zakładów, w tym: 4 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego i 8 zakładów żywienia zbiorowego otwartego.

Podczas kontroli w/w zakładów m.in. analizowano dokumentację – faktury dostaw, celem ustalenia pochodzenia surowców używanych do produkcji potraw.

Stwierdzono, iż w 1 zakładzie żywienia zbiorowego zamkniętego prowadzi się zakup ziemniaków od producenta pierwotnego dostarczającego surowce pochodzenia roślinnego w ramach dostaw bezpośrednich.

6. nadzoru na materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością:

W roku sprawozdawczym w zakresie nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością skontrolowano **6** obiektów (zakłady produkcyjne, sklepy spożywcze, hurtownia spożywcza, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością - hurtownie). Przeprowadzono **6** kontroli sanitarnych nie stwierdzając uchybień.

Ocenie poddano **11** partii wyrobów przeznaczonych do kontaktów z żywnością (sztućce, naczynia jednorazowe, serwetki papierowe, opakowania z papieru, drobny sprzęt gospodarstwa domowego). Były one prawidłowo oznakowane i przechowywane, używane zgodnie z deklaracją producenta, przechowywane w odpowiednich warunkach, zabezpieczone przed zanieczyszczeniem.

W celu oceny jakości zdrowotnej wprowadzanych do obrotu wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pobrano zgodnie z planem do badań laboratoryjnych 2 próbki, w tym:

–1 próbkę w kierunku migracji specyficznej formaldehydu - wyroby z melaminy - miseczki (krajowe);

–1 próbkę w kierunku migracji specyficznej bisfenolu A: puszki do piwa-lakierowane (krajowe);

W/w próbki pod względem badanych parametrów spełniały wymagania obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie.

W roku sprawozdawczym prowadzone były również działania kontrolne w ramach systemu RASFF.

Informacje o niebezpiecznych produktach żywnościowych w ramach systemu RASFF otrzymywano z WSSE w Białymstoku (32 informacje), innych PSSE (2 informacje) oraz od Powiatowego Lekarza Weterynarii (1 informacja). Za każdym razem podejmowane były działania kontrolne i wyjaśniające celem wyeliminowania z rynku żywności zagrażającej zdrowiu ludzi.

W roku 2020 otrzymano **35 powiadomień**, w tym:

➤ **8 powiadomień informacyjnych** dotyczących produktów ogólnego spożycia, pn.:

- ✓ Fresh chicken wings,
 - ✓ Tatar wołowy, mięso wołowe, "Świat szlachetnej wołowiny",
 - ✓ California Shelled Almonds, lot #PO2117 (Migdały),
 - ✓ Olej z ryżu MI'RA,
 - ✓ Bio herbata konopna z cytryną (Hemp Tea with Lemon),
 - ✓ Mięso wieprzowe z półtuszą wieprzowych,
 - ✓ Mięso z indyka na kotlety MORLINY,
 - ✓ Seler korzeniowy.
- **22 powiadomienia alarmowe, tj.:**
- 1 dotyczyło suplementu diety pn. Super Enzymes,
 - 18 dotyczyło produktów ogólnego spożycia, pn.:
 - ✓ Acor. Bazylia,
 - ✓ Ćwiartka z kurczaka mrożona,
 - ✓ Serek z mleka krowiego,
 - ✓ Tusze drobiowe – skóra z szyi,
 - ✓ Mięso drobiowe,
 - ✓ KRESTO SEZAM,
 - ✓ Jelly in car jar "HOT racing. High Speed" (żelki w samochodziku),
 - ✓ Mielonka tyrolska Kraina Wędlin,
 - ✓ Kasza jaglana K-Classic,
 - ✓ Rodzynki Sułańskie FRESCO,
 - ✓ HELLMANN'S LIGHT MAYONNAISE Majonez lekki,
 - ✓ Buraczki wiórki marki Lewiatan,
 - ✓ Produkty wyprodukowane przez Alysse Food SA z Belgii, zawierające sezam,
 - ✓ Flaki po warszawsku,
 - ✓ Nestle Sinlac Bezglutenowy produkt zbożowy po 4 miesiącu,
 - ✓ Produkty zawierające sezam,
 - ✓ Czarne nasiona sezamu,
 - ✓ Jaja kurze ściółkowe.
 - 3 dotyczyły materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pn.:
 - ✓ ODELO PRESTIGE Quality line, SELLA, POTATO SMASHER - ugniatacz do ziemniaków,
 - ✓ Nylonowa łyżka z pomarańczowym silikonowym obrzeżem, wyprodukowana pod marką FISKARS,
 - ✓ Łyżka z tworzywa sztucznego Fiskars Functional Form Serving Spoon,
- **5 powiadomień o niezgodnościach przekazanych przez punkt kontaktowy RASFF/ACC, tj.:**
- 4 dotyczyły suplementów diety pn.:
 - ✓ Vimax VigRX,
 - ✓ Detonic,
 - ✓ Alpha Multiwitamina dla mężczyzn,
 - ✓ niewłaściwy poziom witamin w surowcach przeznaczonych do produkcji suplementów diety
 - 1 dotyczyło produktu ogólnego spożycia pn.: Dipper XL Tongue Painter Raspberry, marki Vidal.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono łącznie **32 kontrole interwencyjne** mających na celu stwierdzenie obecności w/w produktów niebezpiecznych zgłoszonych w ramach systemu RASFF.

W rozbiciu na poszczególne grupy obiektów przedstawia się to następująco:

- wytwórnie koncentratów spożywczych -1 kontrola,
- sklepy spożywcze – 20 kontroli, w tym w supermarketach 11 kontroli,
- magazyny hurtowe – 8 kontroli,
- inne obiekty obrotu żywnością – 1 kontrola,

- miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością - 2 kontrole.

Ponadto w przypadku **2 powiadomień** zgłoszonych w ramach systemu RASFF pracownicy **przeprowadzili postępowania wyjaśniające**. Dotyczyły one: suplementu diety pn. Vimax VigRX, Jelly in car jar "HOT racing. High Speed" (želki w samochodziku).

W kontrolowanych obiektach, w 26 przypadkach nie stwierdzono omawianych produktów. Natomiast w 6 przypadkach podczas kontroli stwierdzono na stanie zabezpieczone, oznakowane i przygotowane do zwrotu produkty będące przedmiotem powiadomienia.

W Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Łomży w roku 2020 odbyło się 1 posiedzenie zespołu ekspertów do spraw RASFF dotyczące kwalifikacji próbki suplementu diety, zakwestionowanej z uwagi na niewłaściwe oznakowanie. Po dokonaniu analizy ryzyka postanowiono nie kierować sprawy do systemu RASFF.

Gdy kwestionowany produkt pochodzący z łomżyńskich zakładów został zakupiony przez przedsiębiorców działających na terenie nie będącym pod nadzorem PPIS w Łomży, wówczas kierowane były stosowne pisma o niebezpiecznych produktach żywnościowych do właściwych miejscowo PPIS.

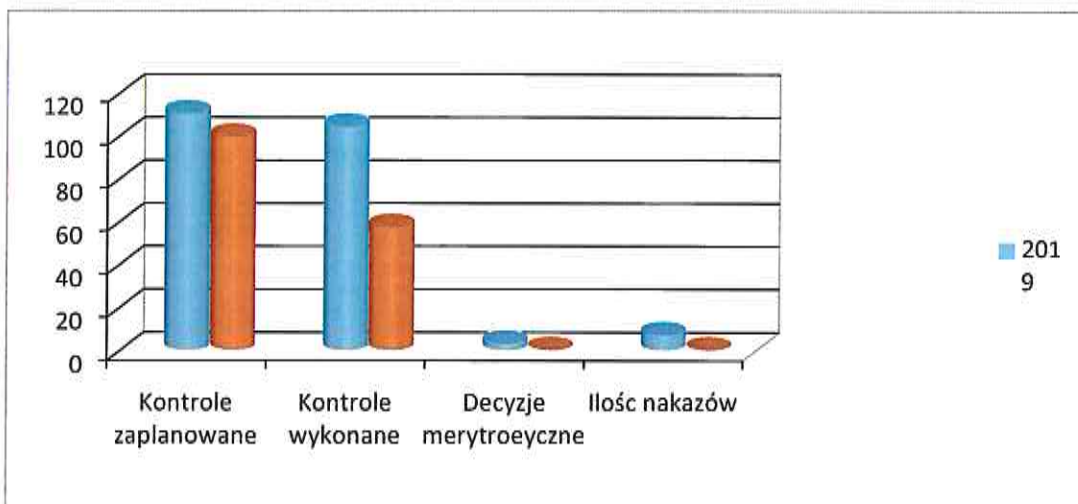
W związku z zaistniałą w 2020 r. sytuacją epidemiczną w kraju, pierwotny plan urzędowych kontroli żywności oraz plan poboru próbek środków spożywczych został zweryfikowany celem dostosowania do możliwości kadrowych oraz konieczności wykonywania czynności służbowych związanych z wystąpieniem SARS CoV 2.

W 2020 roku w związku z funkcjonowaniem nadzorowanych obiektów w trakcie trwania epidemii COVID19 podczas czynności kontrolnych przeprowadzanych w obiektach szczególną uwagę zwracano na ocenę wdrożenia/przestrzegania wytycznych w zakresie przeciwdziałania COVID-19 oraz realizacji ograniczeń, nakazów, zakazów i zaleceń w związku z wystąpieniem SARS – CoV-2 w Polsce. We wszystkich skontrolowanych obiektach zachowany był wzmożony reżim sanitarny. Realizacja kontroli wynikających z harmonogramu na rok 2020 została wdrożona została na przełomie czerwca i lipca. Kontrole w zakresie stanu sanitarno – higienicznego i stanu sanitarno – technicznego w obiektach żywnościowych wykazały w większości znaczną poprawę w porównaniu z latami ubiegłymi, wzrosła również świadomość przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań oraz wdrażaniu i stosowaniu zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a także wprowadzaniu procedur na podstawie zasad HACCP.

HIGIENA PRACY

W roku **2020** roku w ewidencji było 265 zakładów pracy, zaplanowano do kontroli 99 zakładów pracy i skontrolowano 46 zakładów. W sumie przeprowadzono **57** kontroli w tym 9 kontroli akcyjnych w związku z *koronowirusem SARS-CoV-2*.

Ze względu na pandemię nie przeprowadzono 53 kontroli aby ograniczyć kontakty z pracownikami i pracodawcami. Porównując jednak lata poprzednie, daje się zauważyć, iż właściciele firm mają świadomość obowiązujących przepisów prawnych.

Choroby zawodowe:

Następstwem działania czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy są rozpoznawane u pracowników choroby zawodowe.

W 2020r. zgłoszono 1 chorobę zawodową i wydano 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej u nauczyciela dot. przewlekłej choroby narządu głosu.

W 2019r. zgłoszono 3 choroby zawodowe, wydano 2 decyzje negatywne.

1. Bieżący nadzór sanitarny nad warunkami środowiska pracy w zakładach pracy.

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba Przeprowadzonych kontroli		Liczba p tym z u
2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
266	265	110	99	104	46	2987	1193	3139	942	104	57	104 (3

Nazwa czynnika	Liczba osób pracujących z danym czynnikiem						
	ogółem		0,0 - 0,1 NDS		0,1 - 0,5 NDS		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	
Hałas	1267	693	1175	441	154	216	
Wibracja ogólna / miejscowa	339	145	239/ 81	118/125	38/17	16/16	
Zapylenie	479	239	390	115	110	80	
Czynniki chemiczne	2052	625	1023	373	552	190	
Czynniki rakotwórcze	348	47	250	35	14	12	
Czynniki biologiczne	2095	273	Grupa 2 - 273				

Na terenie powiatu grodzkiego nie prowadzą działalności producenci, importerzy i eksporterzy prekursorów tylko dystrybutorów.

2. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w związku z wejściem w życie rozporządzenia o swobodnym przepływie substancji chemicznych w ich postaci własnej lub jako składniki preparatów i w w

Podmioty stosujące substancje i preparaty chemiczne

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów tym z uchybieni:
2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
140	152	70	82	72	37	4518	1220	2443	625	72	37	72/0

Podmioty wprowadzające do obrotu (dystrybutorzy) substancje i preparaty chemiczne.

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów tym z uchybieni:
2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
40	41	22	9	22	6	562	187	435	89	22	6	22/0

3. Nadzór nad realizacją obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2017 r. o preparatach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów tym z uchybieni:
2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
33	34	36	14	28	5	3943	729	356	47	28	5	28/0

Nazwa czynnika rakotwórczego
Benzen 7
Azbest 3
Pył drewna twardego 33
Czynniki chemiczne 4

Działania w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi

W 2020 roku pracownicy Sekcji Higieny Pracy prowadzili działania mające na celu egzekwowanie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a w szczególności zapisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych.

Działania w zakresie środków zastępczych w 2020 roku obejmowały m. in.:

- rejestrowanie zgłaszanych zatruc w tym środkami zastępczymi,
- wprowadzanie i aktualizacja danych w SMIOD elektronicznym systemie gromadzenia i przetwarzania danych dotyczących realizacji ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych,
- prowadzenie działań z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

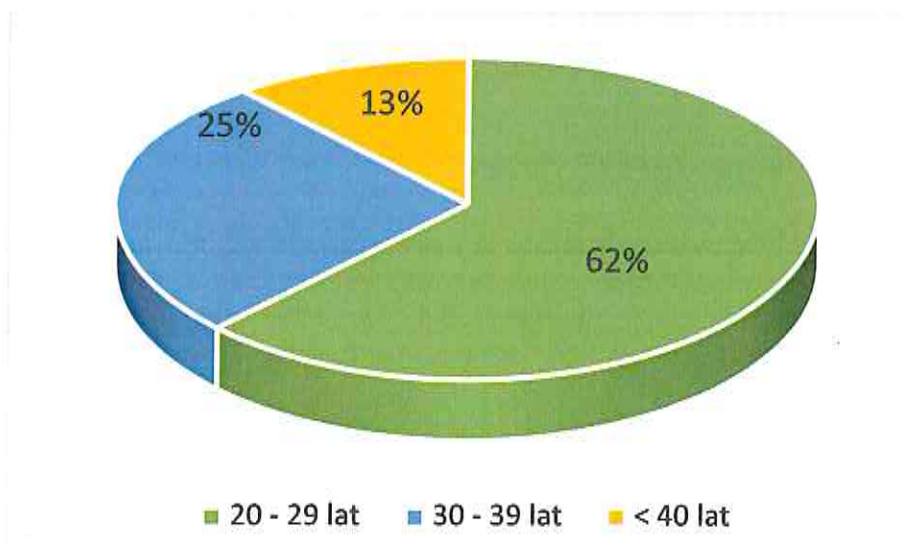
Obecnie wszystkie sklepy wprowadzające do obrotu środki zastępcze w latach wcześniejszych są nieczynne. W związku z tym nie prowadzono żadnych kontroli punktów stacjonarnych oferujących „dopalacze”.

Organami przekazującymi informacje o obrocie środkami zastępczymi były Prokuratura Rejonowa i Prokuratura Okręgowa w Łomży, Sąd Rejonowy w Łomży oraz Komenda Miejska Policji w Łomży.

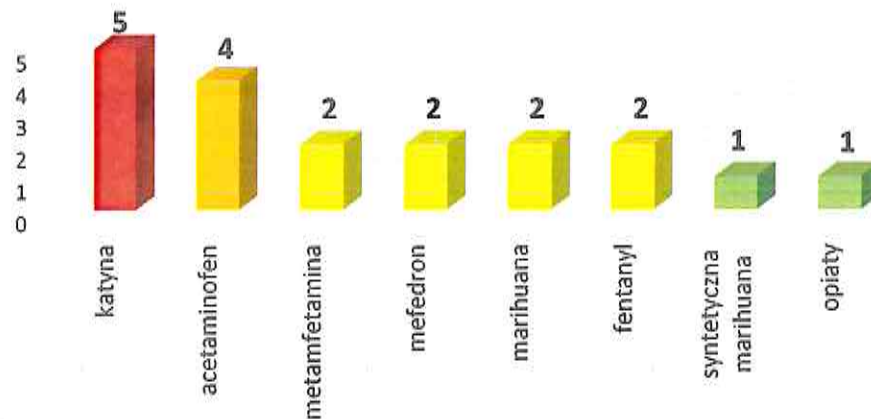
W 2020 roku do PPIS w Łomży ze Szpitala Wojewódzkiego w Łomży wpłynęło łącznie **8 zgłoszeń podejrzenia zatrucia środkami psychoaktywnymi**. W przypadku wszystkich pacjentów konieczna była hospitalizacja. Wszystkie zgłoszenia dotyczyły mężczyzn. W grupie tej było 5 osób w przedziale wiekowym od 20 do 29 lat, 2 osoby w wieku od 30 do 39 lat oraz 1 osoba w wieku 51 lat (wykres 1).

W porównaniu z rokiem 2019 **liczba zatruc spadła o 11%**. W roku 2019 wpłynęło 9 zgłoszeń zatrucia środkami psychoaktywnymi. W 2020 roku zatrucia wywołane były głównie: katyną (5 przypadków) i acetaminofenem (4 przypadki). Ponadto zatrucia spowodowane były: metamfetaminą (2 przypadki), mefedronem (2 przypadki) marihuaną (2 przypadki), fentanylem (2 przypadki), syntetyczną marihuaną (1 przypadek) i opiatami (1 przypadek). (wykres 2).

Wykres 1. Wiek oraz odsetek osób, które zatruly się środkami psychoaktywnymi w 2020 r.

Wykres 2. Substancje wywołujące zatrucia środkami psychoaktywnymi w 2020 r.

W celu zredukowania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze na terenie działania PPIS prowadzono akcje profilaktyczne poprzez promocję zdrowia psychicznego, promocję zdrowego stylu życia oraz informowanie o szkodliwości środków odurzających i substancji psychotropowych. W 2020 roku w ramach profilaktyki uzależnień związanych z używaniem „nowych narkotyków” pracownicy Sekcji Higiena Pracy podjęli działania informacyjno-edukacyjne w zakładach pracy. W ramach działań pracownicy przeprowadzili rozdawnictwo materiałów edukacyjnych w tym ulotek „Stop nowym narkotykom” oraz „Zatrucia narkotykami pierwsza pomoc”. Działaniem objęto grono 7 pracowników z 2 zakładów pracy.

Na stronie internetowej www.psselomza.pl oraz stronie Stacji na Facebooku udostępniono poradnik dla nauczycieli „Nowe Narkotyki”, oraz ostrzeżenie publiczne dotyczące bardzo niebezpiecznego narkotyku tj. etazenu. Na stronie ukazała się również informacja o konkursie pn. „Szkoła wolna od używek” realizowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Głównym celem konkursu było nagranie i zmontowanie krótkometrażowego filmu o tematyce dotyczącej profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Ze względu na zamknięcie szkół spowodowaną epidemią Covid-19 konkurs został odwołany

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest podejmowanie działań mających na celu zapobieganie negatywnym skutkom wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi na etapie planowania przestrzennego, projektowania i realizacji inwestycji oraz dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny sprawuje nadzór pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych nad warunkami higieny: środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne i inne obiekty budowlane - przy wydawaniu opinii, postanowień i decyzji na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, w szczególności objętych nadzorem bieżącym przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Realizacja przedsięwzięć mogących (zawsze lub potencjalnie) znacząco oddziaływać na środowisko może powodować uciążliwości i oddziaływanie ich w sposób ujemny na poszczególne elementy środowiska, w tym na zdrowie człowieka.

W związku z powyższym organ sanitarny przy opiniowaniu powyższych przedsięwzięć zwraca uwagę na:

- jakość powietrza,
 - klimat akustyczny,
 - gospodarkę wodno-ściekową,
 - gospodarkę odpadami
- oraz na zdrowie ludzi.

W 2020r. na terenie powiatu grodzkiego w ramach nadzoru zapobiegawczego:

- 1/ przeprowadzono 14 kontroli;
- 2/ wydano 5 opinii o zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym;
- 3/ wydano 7 opinii na placówki oświatowe, w tym:
 - 5 opinii na niepubliczne placówki dydaktyczno-wychowawcze,
 - 1 opinię na niepubliczne przedszkola,
 - 1 decyzję na żłobek;
- 4/ wydano 6 opinii w sprawie obowiązku sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz jego zakresu;
- 5/ zaopiniowano 2 dokumentacje dot. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
- 6/ wydano 5 opinii dot. dokumentacji projektowej obiektów innych niż mogących pogorszyć stan środowiska;

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży zajął stanowisko w 33 sprawach między innymi dotyczących: wymagań sanitarnohigienicznych i warunków technicznych dla obiektów nowobudowanych, modernizowanych i adaptowanych, przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Nadzór zapobiegawczy PSSE w Łomży przy wydawaniu opinii o przydatności do użytkowania adaptowanych, modernizowanych, nowobudowanych obiektów zwracał szczególną uwagę na:

- wysokość, powierzchnie i oświetlenie,
- właściwe wykończenie ścian i posadzek,
- na układ funkcjonalny pomieszczeń,
- pomieszczenia sanitarno-higieniczne i socjalne oraz wyposażenie ich w odpowiednią armaturę sanitarną,
- urządzenia technologiczne,
- wynik badania wody.

W porównaniu z latami poprzednimi w dalszym ciągu obserwuje się poprawę warunków sanitarno - higienicznych na różnych etapach procesu inwestycyjnego. Dotyczy to zwłaszcza dużych obiektów użyteczności publicznej, komunalnych, usługowych, zakładów pracy, służby zdrowia, oświaty, które były kontrolowane pod względem zastosowania rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne przyszłych użytkowników.

Wyposażone są w nowoczesne urządzenia produkcyjne i linie technologiczne, wykonane z wyrobów wysokiej klasy, co powoduje zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Łomży w roku 2020 objęła nadzorem 115 obiektów nauczania i wychowania. Realizacja zamierzeń ujętych w planach pracy na 2020 roku nie została zrealizowana w całości

i zgodnie z harmonogramem. Z uwagi na nasilającą się pandemię koronawirusa oraz wprowadzenie nauczania zdalnego w placówkach edukacyjnych nie przeprowadzono części zaplanowanych kontroli kompleksowych i tematycznych.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowała **9 placówek z terenu miasta**, tj.: 1 przedszkole, 3 szkoły podstawowe, 1 branżową szkołę I stopnia, 1 liceum ogólnokształcące, 2 zespoły szkół oraz 1 bursę szkolną.

W wyżej wymienionych placówkach dokonano oceny m.in.:

- przygotowania placówek do rozpoczęcia nowego roku szkolnego,
- liczby dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i w zespołach szkół,
- warunków zdrowotnych w placówkach nauczania i wychowania,
- możliwości pozostawienia przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych w szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach, szkołach ponadpodstawowych i w zespołach szkół,
- posiadania certyfikatów na meble i sprzęt sportowy w placówkach oświatowo-wychowawczych.

Ponadto zbierano dane statystyczne na temat liczby uczniów korzystających z różnych form dożywiania prowadzonych przez szkoły, informacji o przebiegu trwania i zakończenia wycieczek zimowego i letniego, liczby uczniów i nauczycieli objętych kwarantanną lub izolacją domową oraz wystawiano opinie dot. zmiany trybu nauczania w placówkach edukacyjnych ze względu na pandemię koronawirusa.

Nowe placówki oświatowo - wychowawcze

Na terenie Miasta Łomża w 2020 r. powstały 3 nowe placówki edukacyjne włączone do rejestru obiektów nadzorowanych przez PSSE w Łomży:

1. **Miejski Żłobek nr 3 w Łomży** - mający swoją siedzibę w budynku Przedszkola Publicznego nr 14 w Łomży. Ze żłobka będzie korzystało 25 dzieci w wieku do 3 lat. Poza adaptacją pomieszczeń żłobka, utworzono też nowy plac zabaw oraz zakupiono wyposażenie, pomoce dydaktyczne i zabawki.

Fot. 1. Prace remontowe w Żłobku Miejskim nr 3 w Łomży, fot. Urząd Miasta Łomża

2. **Klubik Malucha Niepubliczne Przedszkole Integracyjno – Terapeutyczne** (filia) przy ul. Malachowskiego 3 w Łomży - placówka zlokalizowana jest na I kondygnacji budynku wielorodzinnego z usługami na parterze. Przedszkole przeznaczone jest dla 37 dzieci w wieku od 2,5 do 6 lat.

3. **Placówka opiekuńczo-wychowawcza „Dom nad Narwią”**, ul. Rybaki 14, Łomża – placówka przeznaczona dla 8 wychowanków, budynek wyposażony w kuchnię, łazienki, pokój wychowawcy, aneks kuchenny z miejscem do spożywania posiłków.

Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.

W związku z prowadzonymi pracami remontowymi warunki w placówkach oświatowo-wychowawczych ulegają systematycznej poprawie. Jedynie w jednej skontrolowanej szkole podstawowej stwierdzono naruszenia techniczne, w związku z czym wydano decyzję administracyjną, tj.: w Szkole Podstawowej nr 1 w Łomży: stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno – techniczny posadzek przy klaso-pracowni K2 i K4 na I piętrze, na korytarzu na parterze i na I piętrze w segmencie B budynku. Ponadto stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno – techniczny ścian i sufitu na korytarzu w szatni oraz ścian w boksach w szatni (termin realizacji 31.12.2021 r.).

W trzech placówkach pozostaje do wykonania decyzja administracyjna z lat poprzednich, tj.:

- w Bursie Szkolnej nr 2 w Łomży, ul. Stacha Konwy 13, Łomża (termin realizacji do 31.12.2022 r.)
- w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży (termin realizacji do 31.08.2023 r.)
- w Szkole Podstawowej nr 10, ul. Niemcewicza 17, w Łomży (termin realizacji do 31.08.2021r.). Postępowanie dotyczy usterek sanitarno-technicznych. We wspomnianych placówkach część zaleceń została już zrealizowana.

Przeprowadzone zostały remonty bieżące w placówkach nie objętych postępowaniem administracyjnym. Z nadesłanych informacji od dyrektorów szkół wynika, iż w większości placówek przed rozpoczęciem roku szkolnego przeprowadzono prace remontowo - konserwacyjne pomieszczeń dydaktycznych, sanitariatów, sal gimnastycznych, ciągów komunikacyjnych, co poprawiło ich stan sanitarno - higieniczny a także zapewniło lepsze warunki nauki i pracy.

We wszystkich szkołach prowadzono też prace mające na celu dostosowanie do wymagań GIS w związku z pandemią SARS-coV-2, m.in.: zamontowano dezynfektory, w części szkół usunięto wykładziny podłogowe, prowadzono dezynfekcję pomieszczeń szkolnych, zamontowano osłony plexi lub specjalne rolety na stołówkach w miejscu wydawania posiłków, przygotowano dodatkowe pomieszczenia – izolatoria, opracowano wewnętrzne procedury i strategie przeciwdziałania pandemii koronawirusa w placówkach.

W mieście realizowane są też nowe zadania w obszarze edukacji. Jedną z większych inwestycji w 2020 r. był kompleksowy remont Przedszkola Publicznego nr 9 w Łomży. Realizowano prace termomodernizacyjne budynku przedszkola, które objęły m.in. ocieplenie ścian zewnętrznych, piwnic i stropodachu, częściową wymianę okien oraz wymianę drzwi. Zmodernizowano instalację elektryczną i teletechniczną. Wyremontowano także dwie łazienki, wymieniono wykładziny podłogowe oraz przeprowadzono kompleksowy remont kuchni. Prace termomodernizacyjne w Przedszkolu Publicznym nr 9 w Łomży realizowane były w ramach kompleksowego projektu pn. „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynku komunalnego w mieście Łomża”, współfinansowanego przez Unię

Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

Fot. 2. Prace remontowe w Przedszkolu Publicznym nr 9 w Łomży, fot. Urząd Miasta Łomża

Trwają też prace wykończeniowe i wyposażanie w sprzęt nowej sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Łomży. Z powodu złego stanu technicznego dawnej sali gimnastycznej i zagrożenia dla zdrowia uczniów wyłączono ją z użytku. Nowa sala będzie posiadała powierzchnię użytkową ponad 1500 m² i wyposażona zostanie w szatnie, pomieszczenia sanitarne, magazynowe i techniczne. Oprócz sali powstanie boisko wielofunkcyjne o powierzchni 800 m² z częścią sportową z zestawami zręcznościowymi oraz rekreacyjną ze stolikami i ławami do siedzenia. Wykonanie zadanie obejmuje również modernizację łącznika i części korytarza na parterze szkoły oraz dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Fot. 3. Stara i nowa sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej nr 2 w Łomży, fot. Szkoła Podstawowa nr 2 w Łomży

Zrealizowano także istotne inwestycje w szkołach średnich i zespołach szkół. W Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących Nr 7 w Łomży w ramach modernizacji budynku szkoły odnowiona została pracownia obsługi klienta, gdzie młodzież kształcąca się na kierunku technik żywienia i usług gastronomicznych odbywa zajęcia praktyczne. W ramach modernizacji infrastruktury szkoły powstaje też przyszkolna lecznica. Placówka została też powiększona o dodatkową przestrzeń użytkową – oranżerię, gdzie uczniowie odpoczywają w czasie wolnym od zajęć.

Fot. 4. Nowe pracownie oraz oranżeria w ZSOiW nr 7 w Łomży, fot. Zespół Szkół Weterynaryjnych

W Zespole Szkół Specjalnych przy ulicy M. Skłodowskiej-Curie 5 w Łomży trwa termomodernizacja budynku i roboty budowlane. Realizowane są prace termomodernizacyjne ścian zewnętrznych oraz wymieniana jest instalacja elektryczna w piwnicy. Kończona jest obróbka blacharskie i orynnowanie. Ocieplono już stropodach i wykonano warstwę z papy termozgrzewalnej na dachu. Prace obejmują także wymianę okien w piwnicach, modernizację instalacji c.w.u., systemu grzewczego oraz oprawy ze źródłami jarzeniowymi i żarowymi na oprawy z energooszczędnymi źródłami typu LED.

Fot. 5. Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Specjalnych w Łomży, fot. Urząd Miasta w Łomży.

Ze względu na pandemię koronawirusa, przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego, Miasto Łomża wyposażyło samorządowe placówki edukacyjne w sprzęt do dezynfekcji rak oraz inne środki ochronne. Jednostki edukacyjne z terenu miasta zostały zaopatrzone w mydła, płyny do dezynfekcji oraz maseczki. Inwestowano również w wyposażenie i sprzęt edukacyjny dla dzieci i młodzieży do nauki zdalnej. W ramach projektu "Zdalna Szkoła+" placówki edukacyjne otrzymały laptopy wraz z oprogramowaniem Office, do zdalnego kształcenia uczniów.

Warunki pracy ucznia w placówkach nauczania i wychowania

Pracownik pionu HDM oceniał zapewnienie właściwych warunków higieny procesu nauczania - sprawdzano dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu uczniów oraz rozkłady zajęć lekcyjnych. Oceny mebli pod kątem posiadania certyfikatów oraz spełnienia wymogów w stosunku do urządzeń i sprzętu sportowego dokonano w jednej szkole podstawowej w Łomży (50 uczniów). Nie stwierdzono mebli (krzesel i ławek) niedostosowanych do wzrostu uczniów.

Tygodniowy rozkład zajęć skontrolowano w 6 szkołach: niewłaściwych rozkładów nie stwierdzono. Podobnie jak w roku 2019 w placówkach nie stwierdzono zagęszczenia w klasach wszystkich typów szkół.

Tab.1. Ocena warunków higieny procesu nauczania w powiecie grodzkim w 2020 r.

Rok	Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2019	15	5	0	0
2020	18	6	0	0

Podczas bieżących kontroli sprawdzano również obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2140). W 8 skontrolowanych placówkach każdy uczeń miał dostęp do miejsca, w którym może przechowywać książki, zeszyty i przybory szkolne. W części placówek służą do tego specjalne szafki, w innych szkołach są to wyznaczone półki w klasie.

Warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów

W 2020 roku szczególną uwagę zwrócono na dostępność do środków czystości. W ramach profilaktyki koronawirusa dokonano oceny dostępności i czystości urządzeń higieniczno-sanitarnych w szkołach, wyposażenia w środki dezynfekujące i higieniczne (jednorazowe ręczniki papierowe, papier toaletowy, mydło w płynie/płyn do dezynfekcji) oraz realizacji wytycznych GIS, MZ i MEN dotyczących umieszczenia w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych plakatów z zasadami prawidłowego mycia rąk. Akcję przeprowadzono w: 4 szkołach podstawowych, 2 przedszkolach, 1 zespole szkół, 1 domu pomocy społecznej oraz w 1 bursie szkolnej. Wszystkie skontrolowane placówki posiadały odpowiednie wyposażenie w środki dezynfekujące i inne środki ochrony oraz zapewniały dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach. Nie stwierdzono też ponadnormatywnej liczby uczniów na 1 urządzenie sanitarne.

Opieka medyczna

Sprawdzano sposób sprawowania podstawowej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach. Wśród 9 skontrolowanych placówek, wszystkie zapewniały opiekę medyczną na miejscu (gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej). Stwierdzono, że stan sanitarny i techniczny skontrolowanych gabinetów nie budził zastrzeżeń.

Dożywianie dzieci i młodzieży

Pion HDM prowadził ocenę dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej z uwzględnieniem dożywiania sponsorowanego (tab. nr 2). Na terenie miasta skontrolowane szkoły podstawowe prowadziły dożywianie w formie posiłków dwudaniowych, z których korzystało 970 uczniów. Z posiłków dofinansowanych skorzystało 103 uczniów. W powiecie grodzkim 3 spośród skontrolowanych szkół posiadają własną stołówkę.

Tabela 2. Placówki wydające obiady dwudaniowe w powiecie łomżyńskim w 2020 r.

Lp.	Szkoła	Miejscowość	Liczba uczniów korzystających z obiadów dwudaniowych	Liczba uczniów korzystających z dofinansowania	Własna stołówka
1.	SP nr 1 w Łomży	Łomża	373	41	X
2.	SP nr 4 w Łomży	Łomża	180	20	X
3.	SP nr 10 w Łomży	Łomża	417	42	X
4.	ogółem		970	103	

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w 7 skontrolowanych obiektach w 2020 r. przedstawiają się następująco:

- 3 skontrolowane szkoły podstawowe posiadają szkolny zespół sportowy z natryskami. Szkoła Podstawowa nr 1 w Łomży posiada 2 sale gimnastyczne, sale fitness

i boisko wielofunkcyjne, Szkoła Podstawowa nr 4 w Łomży salę gimnastyczną i boisko, Szkoła Podstawowa nr 10 w Łomży: salę gimnastyczną, 2 salki do gimnastyki korekcyjnej, boisko wielofunkcyjne, uczniowie dodatkowo korzystają z basenu przy szkole.

- 1 liceum ogólnokształcące posiada szkolny zespół sportowy z natryskami
- 2 zespoły szkół posiadają szkolny zespół sportowy z natryskami
- 1 szkoła branżowa posiada 2 sale gimnastyczne i boisko wielofunkcyjne.

Nie było placówek, które nie posiadały infrastruktury do prowadzenia zajęć z w-f. Podobnie jak w latach ubiegłych, bardzo mały procent uczniów korzysta z natrysków po lekcjach wychowania fizycznego. W wielu szkołach natryski są wykorzystywane są jedynie po dodatkowych zajęciach sportowych.

Fot. 6. Nowa sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej nr 7, fot. Szkoła Podstawowa nr 7.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego nad szkolnymi pracowniami chemicznymi pion HDM oceniał postępowanie z substancjami chemicznymi zgodnie z przepisami. Kontroli podlegały dwie placówki: 1 liceum i 1 zespół szkół. Ocenie podlegały m.in.: terminy przydatności, ewidencja środków, aktualizacja kart charakterystyki, zgodnie z wymaganiami oznakowanie i przechowywanie niebezpiecznych substancji i preparatów, środki ochrony osobistej uczniów i nauczycieli, wyposażenie apteczki I pomocy oraz regulamin określający zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w pracowniach chemicznych.

Stwierdzono, że w szkolnych pracowniach chemicznych postępowanie z substancjami i preparatami niebezpiecznymi jest prawidłowe. Podobnie jak w roku 2019 nie ma placówek, które posiadają substancje i preparaty chemiczne przeterminowane lub niewłaściwie przechowywane.

Fot. 7. Pracownia chemiczna, fot. I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Łomży

Placówki z pobytem całodobowym

W 2020 r. skontrolowano 1 placówkę z pobytem całodobowym: Bursę Szkolną nr 1 w Łomży. Stan sanitarno – techniczny placówki był prawidłowy. Placówka zlokalizowana jest w budynku murowanym 3 - kondygnacyjnym z wykorzystaniem poddasza. Podłączona do sieci wodociągowej i ciepłowniczej miejskiej. Posiada pokoje dla wychowanków 2 - 4

osobowe z łazienkami. W bursie znajduje się też siłownia, sala do tenisa stołowego i bilarda. Bursa zapewnia miejsca dla 138 osób.

Fot. 8. Pomieszczenia Bursy Szkolnej nr 1 w Łomży, fot. Bursa Szkolna nr 1 w Łomży.

Ocena warunków higieniczno – sanitarnych zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2020 roku w powiecie grodzkim nie skontrolowano żadnego turnusu wypoczynku zimowego. W okresie wakacji letnich w bazie elektronicznej MEN nie zostały zgłoszone żadne turnusy wypoczynku na terenie miasta, w związku z czym nie prowadzono działań kontrolnych.

Działania w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia

W związku z panującą sytuacją związaną z zachorowaniami na COVID-19 w 2020 r. realizowano głównie zadania związane z profilaktyką zakażeń koronawirusem, m.in.:

- sprawdzenie przygotowania placówek oświaty i wychowania do rozpoczęcia nowego roku szkolnego pod względem przeciwdziałania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-Cov-2
- współpraca z dyrektorami szkół w zakresie opracowywania strategii walki z koronawirusem oraz regulaminu funkcjonowania placówek w nowym roku szkolnym
- raportowanie zmian w sposobie nauczania z powodu aktualnej sytuacji epidemiologicznej w szkołach
- stała współpraca z dyrektorami szkół w przypadku wystąpienia pozytywnego przypadku zachorowania na covid-19 wśród pracowników szkoły lub uczniów.
- przesyłanie aktualnych rozporządzeń i wytycznych, m.in. nt. panujących zasad bezpieczeństwa, udostępnianie informacji na Facebooku stacji
- wydawanie opinii nt. zmiany trybu nauczania w przypadku wystąpienia zagrożenia epidemiologicznego w placówce.

Ponadto we współpracy z Wydziałem Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Łomży, przeprowadzono kontrole akcyjne dotyczące sprawdzenia warunków sanitarnych, w jakich uczniowie transportowani są do placówek oświatowych. W kontrolach wzięli udział pracownicy sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży, Promocji Zdrowia, Higieny Komunalnej. W zakresie HDM i PZ zwrócono szczególną uwagę na:

- zapewnienie w pojazdach środków do dezynfekcji rąk oraz rezerwowych maseczek dla uczniów
- sposób dezynfekcji autobusów szkolnych
- umieszczenie informacji dotyczącej obowiązku zakrywania ust i nosa w autobusie
- zapewnienie specjalnej strefy bezpieczeństwa dla kierowcy oddzielającej kierowcę od pasażerów lub w przypadku jej braku stosowanie maseczki lub przyłbicy przez

kierowcę.

Stan sanitarny autobusów dowożących uczniów do szkół uznano za prawidłowy.

Prowadzono też spotkania w placówkach edukacyjnych dotyczące profilaktyki koronawirusa i aktualnych zasad bezpieczeństwa.

1. Spotkanie z dyrektorami szkół z powiatu łomżyńskiego dot. kwestii przeciwepidemicznych i organizacji nowego roku szkolnego (zgodnie z poleceniem Ministra Zdrowia) w Wyższej Szkole Agrobiznesu w Łomży. Szkolenie przeprowadzono we współpracy z Kuratorium Oświaty w Łomży: W spotkaniu wzięli udział pracownicy Sekcji Epidemiologii, Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, Higieny Dzieci i Młodzieży oraz Bezpieczeństwa Żywności. Liczba uczestników: 50 dyrektorów szkół.

Fot. 9. Spotkanie z dyrektorami szkół, fot. Archiwum PSSE w Łomży

2. Spotkanie w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących w Łomży dotyczące profilaktyki zakażeń koronawirusa. Podczas apelu szkolnego pracownicy sekcji HDM oraz Epidemiologii przeprowadzili pogadankę nt. nowego wirusa, przebiegu choroby covid-19, aktualnej sytuacji epidemiologicznej oraz metod zapobiegania zakażeniu. W apelu uczestniczyły wszystkie klasy oraz kadra pedagogiczna szkoły.

Fot.10. Spotkanie dot. koronawirusa w ZSOiW nr 7 w Łomży, fot. Zespół Szkół Weterynaryjnych

3. Spotkanie w Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 8 w Łomży pt. „Higiena w nas i wokół nas”. Pracownicy Promocji Zdrowia i Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili spotkanie profilaktyczne o higienie osobistej oraz higienie otoczenia. W związku z rozwojem epidemii, poruszony został temat promowania zasad prawidłowej higieny rąk. Zaprezentowano spot, podczas którego pokazana została prawidłowa technika mycia rąk, a także co trzeba wiedzieć na temat koronawirusa.

Fot.11. Spotkanie dot. higieny osobistej w Zespole Szkół w Łomży, fot. Archiwum PSSE w Łomży

4. „Akcja Plaża”. W czasie letnich wakacji pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia i Higieny Dzieci i Młodzieży w ramach akcji „Bezpieczne lato 2020” wsparci przez przedstawicieli Służb Mundurowych Wydziału Prewencji KMP w Łomży i Straży Miejskiej w Łomży, przeprowadzili spotkanie edukacyjne dla społeczności lokalnej, uczestniczącej w wypoczynku przy Plaży Miejskiej nad rzeką Narew w Łomży. Podczas spotkania w formie konkursów i zabaw poruszano tematy rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych i odkleszczowych, zasad higieny osobistej oraz szkodliwości nadmiernej ekspozycji na promienie UV. W akcji wzięło udział 70 uczestników.

Podsumowanie

1. Rok 2020 był rokiem szczególnie trudnym dla funkcjonujących placówek oświatowych, wynikający z ograniczeń podyktowanych czasowymi ograniczeniami w funkcjonowaniu tych obiektów. Część z placówek z chwilą wprowadzenia nauki online w dniu 16 marca 2020 r. nie powróciła do stacjonarnej nauki, aż do okresu wakacyjnego, a te które mogły funkcjonować musiały dostosować się do obowiązujących wytycznych opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Edukacji oraz Głównego Inspektora Sanitarnego. Ponowna zmiana organizacji nauki zaszła od 9 listopada 2020 r. która już w niepełnym zakresie trwa do chwili obecnej.
2. W związku z panującą sytuacją związaną z zachorowaniami na COVID-19 na terenie naszego kraju część z zaplanowanych kontroli na rok 2020 nie została przeprowadzona ze względu na ograniczenia w funkcjonowaniu tych placówek wynikającego ze stanu pandemii (były to głównie kontrole szkół podstawowych, które prowadziły edukację zdalną dzieci).
3. W związku z stanem pandemii przeprowadzono 10 kontroli w obiektach stałych, w których zakres kontroli dotyczył bieżącego nadzoru oraz był on rozszerzony o zakres wdrożenia/przestrzegania wytycznych opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Edukacji oraz Głównego Inspektora Sanitarnego.
4. Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych ulegają systematycznej poprawie, dzięki prowadzonym pracom remontowym oraz realizacji nowych inwestycji w zakresie edukacji (budowa nowych obiektów sportowych,

wyposażenie placówek w sprzęt edukacyjny).

5. W roku 2020 na terenie miasta Łomża 3 placówki (1 żłobek miejski, 1 przedszkole oraz placówka opiekuńczo-wychowawcza.
6. Na terenie miasta nie odnotowano budynków nieprzystosowanych do procesu nauczania, stan sanitarno - techniczny szkół był zadowalający.
7. Prowadzone jest postępowanie administracyjne wobec 3 placówek: Bursy Szkolnej nr 2 w Łomży, ul. Stacha Konwy 13, Łomża, Zespołu Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży, Szkoły Podstawowej nr 10, ul. Niemcewicza 17, w Łomży. Część zaleceń zawartych w decyzjach nakazujących zostało już zrealizowanych.
8. Wszystkie placówki zapewniają właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów.
9. Wszystkie skontrolowane szkoły posiadają podstawową infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Podobnie, jak w roku ubiegłym w wielu spośród skontrolowanych szkół stwierdzono niewykorzystanie natrysków po zajęciach wychowania fizycznego
10. W szkołach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.
11. Szkoły zapewniają odpowiednie warunki pracy ucznia w placówkach nauczania i wychowania. Meble są dostosowane do wzrostu uczniów. Przy ustalaniu tygodniowych rozkładów zajęć uwzględniane są zasady higieny pracy umysłowej ucznia. Wszystkie szkoły zapewniają uczniom dostęp do miejsca, w którym mogą przechowywać książki, zeszyty i przybory szkolne. W części placówek służą do tego specjalne szafki, w innych szkołach są to wyznaczone półki w klasie.
12. Wobec istniejących i narastających zagrożeń i problemów zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży konieczne jest ciągle rozwijanie współpracy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowotnego w szkołach i placówkach z organami prowadzącymi, organizatorami wypoczynku oraz wszystkimi służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w tych placówkach.

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w mieście Łomża

Wprowadzenie

W ostatnim czasie styl życia człowieka zmienił się radykalnie. Rosnące wskaźniki chorób cywilizacyjnych, życie w stresie, zła dieta i nieodpowiedni styl życia stanowią duże zagrożenie dla zdrowia społeczeństwa, a także ogromne wyzwanie dla całego systemu ochrony zdrowia. Pandemia wywołana wirusem SARS-CoV-2 pokazała istotne znaczenie Państwowej Inspekcji Sanitarnej i jej roli w zdrowiu publicznym. Fakt, iż musimy zmierzyć się z tak dużym wyzwaniem, tylko umocniło przekonanie, że jesteśmy potrzebni. Dbanie o bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców, zapewnienie dostępu do rzetelnej informacji i zachęcenie do prozdrowotnych inicjatyw to jedne z naszych priorytetowych zadań. Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia w roku 2020 szczególną uwagę kierowała na zapobieganie rozprzestrzeniania się pandemii i minimalizowanie jej skutków. Należy pamiętać, że społeczeństwo, które czuje się bezpiecznie to społeczeństwo dobrze wyedukowane.

Efektywne prowadzenie edukacji zdrowotnej miało na celu zminimalizowanie negatywnych zjawisk w zdrowiu publicznym oraz dbanie o bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców, co jest istotne w działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Wystąpienie pandemii koronawirusa wzmoгло konieczność prowadzenia działalności oświatowo – zdrowotnej. Kluczowym elementem działań pionu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej nadal pozostaje prowadzenie edukacji mającej na celu propagowanie zdrowego stylu życia, w szczególności zdrowej diety, aktywności fizycznej i zasad higieny, ale także przeciwdziałanie problemom uzależnień od alkoholu, tytoniu, nowych narkotyków czy zapobieganie chorobom zakaźnym.

W roku szkolnym 2020, zgodnie z zamierzeniami Głównego Inspektoratu Sanitarnego kontynuowana była realizacja interwencji programowych kierowanych do przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych, tj.:

- XV edycja ogólnopolskiego programu „Trzymaj Formę!” realizowana wspólnie z Polską Federacją Producentów Żywności Związkiem Pracodawców,
- I edycja programu „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” realizowanego wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i rozwoju Wsi,
- V edycja programu antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”,
- VIII edycja programu edukacyjnego z zakresu profilaktyki uzależnień „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Oprócz realizacji działań programowych, zachęcano do podejmowania innych działań edukacyjnych, w szczególności w zakresie promocji szczepień ochronnych, medycyny stylu życia oraz wyrabiania prawidłowych nawyków higienicznych.

Jednocześnie należy nadmienić, iż ważnym aspektem komunikacji Państwowej Inspekcji Sanitarnej było i jest prowadzenie działań informacyjnych w mediach społecznościowych i na stronach internetowych.

Oświata zdrowotna i promocja zdrowia PSSE w Łomży swoją działalność prowadzi w ramach realizacji zadań wynikających z wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, zapisów Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej oraz problemów i potrzeb zdrowotnych społeczeństwa lokalnego. Realizując zapisy Art. 6. Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej Dział Promocji Zdrowia inicjuje, organizuje, prowadzi i koordynuje działalność oświatowo-zdrowotną w powiecie w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych lokalnej społeczności. Ponadto koordynuje i ocenia działalność oświatowo-zdrowotną prowadzoną przez szkoły.

Realizacji celów promocji zdrowia służą opracowane i proponowane do realizacji wśród różnych grup społecznych:

- programy prozdrowotne, akcje i kampanie informacyjno-edukacyjne,
- szkolenia i instruktaże tematyczne dla różnych grup społeczno-zawodowych,
- imprezy prozdrowotne,
- ekspozycje form wizualnych i informacje upowszechniane za pośrednictwem mediów lokalnych.

Profilaktyka i zwalczanie uzależnień w mieście Łomża.

STOP UZALEŻNIENIOM

Spośród wielu działań profilaktycznych, profilaktyka używania substancji psychoaktywnych ma dość długą tradycję i bogaty zasób doświadczeń. Ukierunkowana jest na zmniejszanie ryzyka ich używania oraz związanych z tym problemów, poprzez opóźnienie lub przeciwdziałanie inicjacji, niedopuszczanie do poszerzania się kręgu osób – szczególnie ludzi młodych, eksperymentujących z legalnymi i nielegalnymi substancjami.

Działania Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Łomży na rzecz profilaktyki i zwalczania uzależnień skupione były na realizacji następujących programów i kampanii:

- a) „Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce”, w tym realizacja programów edukacji przedszkolnej i szkolnej:
 - Program „Czyste powietrze wokół nas”;
 - Program „Nie pal przy mnie proszę”;
 - Program „Znajdź właściwe rozwiązanie”;
 - Program edukacji antynikotynowej „Bieg po zdrowie”;
 - Kampania „Światowy Dzień bez Papierosa”;
- b) Projekt „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” w tym realizacja programów i kampanii:
 - Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”
- c) Realizacja działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniu od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. dopalaczy)

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

PROGRAM OGRANICZANIA ZDROWOTNYCH
NASTĘPSTW
PALENIA TYTONIU W POLSCE

Światowa epidemia tytoniu zabija każdego roku ponad 7 milionów ludzi, z czego blisko 900 000 to osoby niepalące umierające z powodu wdychania dymu z drugiej ręki. Prawie 80% z ponad 1 miliarda palaczy na całym świecie żyje w krajach o niskim i średnim dochodzie, gdzie

ciężar chorób i zgonów związanych z paleniem tytoniu jest najcięższy. W Polsce, mimo cyklicznych działań profilaktycznych, każdego roku z powodu palenia tytoniu umiera średnio **67 tysięcy** dorosłych osób (51 tysięcy mężczyzn i 16 tysięcy kobiet). Dlatego też ważna jest kontynuacja i zintensyfikowanie aktywności na rzecz przeciwdziałania nikotynizmowi w Polsce.

Działania podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną powiatu grodzkiego realizowane były w oparciu o zapisy Krajowego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu. Metody, założenia oraz cele zawarte w programie były zgodne z zapisami Ramowej Konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o Ograniczeniu Używania Tytoniu (*Framework Convention on Tobacco Control, FCTC*), która powstała w celu zapobiegania szerzeniu się epidemii palenia tytoniu na świecie.

W ramach realizacji programu podejmowane były następujące zagadnienia:

- monitorowanie sytuacji w zakresie postaw wobec tytoniu i skuteczną ochronę przed dymem tytoniowym – poprzez comiesięczne sprawozdania z przestrzegania ustawy antynikotynowej w obiektach użyteczności publicznej;
- informowanie i ostrzeganie o ryzyku zdrowotnym związanym z używaniem tytoniu – poprzez umieszczanie na stronie internetowej psselomza.pl materiałów informacyjno-edukacyjnych, organizację punktów informacyjno-konsultacyjnych oraz kolportaż materiałów profilaktycznych;
- prowadzenie i koordynacja programów antynikotynowych w szkołach,
- rozpropagowywanie i włączanie się do akcji i kampanii antynikotynowych (Światowy Dzień bez Papierosa, Światowy Dzień Rzucania Palenia).

Systematyczna i skuteczna egzekucja przestrzegania zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych obejmowała **158 obiektów użyteczności publicznej**.

„Czyste powietrze wokół nas”

W ramach realizacji Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce prowadzony jest program edukacji antynikotynowej skierowany do przedszkoli pn. „Czyste Powietrze wokół nas”. Realizowany jest przez nauczycieli, wychowawców przedszkolnych oraz przez przedstawicieli środowiska przedszkolnego i szkolnego.

Zadania programu:

- 1) Wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymu.
- 2) Wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych dymów, „wydobycie” dymu papierosowego.

- 3) Zwiększenie wrażliwości dzieci na szkodliwość dymu papierosowego.
- 4) Zwiększenie poziomu wiedzy na temat skutków palenia papierosów.
- 5) Zwiększenie wrażliwości dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym tytoniowy.

XII edycja programu przypadająca na rok szkolny 2019/2020 w mieście Łomża zasięgiem swym objęła **8 przedszkoli oraz 3 oddziały w szkołach podstawowych**. Wzięło w niej udział **701 dzieci w wieku 3-6 lat**. Ponadto w realizację programu zaangażowanych było **698 rodziców**.

Foto: Realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas” –Przedszkole Publiczne Nr 15 w Łomży

Realizując program wykorzystywano nowoczesne metody i formy pracy z dziećmi i ich rodzicami. Zajęcia pobudzały aktywność dziecka poprzez zabawy edukacyjne czy zajęcia grupowe. Dzieci słuchały opowiadania pt., „O silniku spalinowym, który zaczął jeździć na rowerze”. Poznały legendę K. Kozłowskiego „Smok i smog”. Ponadto obejrzały prezentację multimedialną „Wulkany” (mogły zaobserwować dymy unoszące się z czynnych wulkanów), w grupach wykonywały z masy solnej wulkany i obserwowały jak wypływa z nich lava. Natomiast w szczególnym okresie epidemiologicznym podczas pracy zdalnej i po powrocie do przedszkoli dzieci wzbogacały wiedzę na temat: jak uchronić się przed koronawirusem, jak dbać o zdrowie oraz jak można poprawić swoje samopoczucie.

Mimo, że w roku szkolnym 2017/2018 Program „Czyste powietrze wokół nas” z krajowego stał się programem lokalnym, większość łomżyńskich przedszkoli i szkół podstawowych nadal chce realizować ten program w swoich placówkach, co świadczy o jego atrakcyjności i wpływie na działalność profilaktyczną w edukacji przedszkolnej.

Nie pal przy mnie proszę

**Nie pal
przy mnie,
proszę**

Program edukacji antynikotynowej dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej „**Nie pal przy mnie proszę**” stanowi drugie ogniwo w cyklu programów profilaktyki antytytoniowej adresowanych do dzieci i młodzieży, a inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Cel programu: wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy.

Podstawowe zajęcia programowe umożliwiają przeprowadzenie pięciu zajęć warsztatowych w ciągu roku szkolnego, w tym dwóch dwugodzinnych i trzech jednogodzinnych. Program proponuje realizację zajęć metodami aktywizującymi dostosowanymi do wieku dzieci.

Foto: Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego podsumowujący program profilaktyczny „Mamo, tato nie pal przy mnie proszę” – Szkoła Podstawowa Nr 5 w Łomży.

Przed zawieszeniem zajęć w szkole odbywały się zajęcia w warsztatach, m. in. „Dbając o ciało pomagasz umysłowi”, „Czym jest zdrowie, Kto to powie?”. Zaplanowany konkurs plastyczny pod hasłem „Nie pal przy mnie proszę” został rozpropagowany wśród uczniów za pomocą dziennika elektronicznego i poprzez stronę internetową szkoły. Laureatom wręczono dyplomy oraz nagrody przy okazji odbioru świadectw. W innych placówkach zagadnienia tematyczne zaplanowane do realizacji na drugą połowę roku szkolnego wychowawcy z powodu zaistniałej sytuacji pandemii COVID-19 realizowali w formie zdalnej. Oczywiście utrudniło to wykorzystywanie sugerowanych w programie metod. Mimo trudności, uczniowie uzyskali wiedzę nt. tego, co robić w sytuacji, gdy ich życie jest zagrożone oraz jak postępować, jak uchronić się od szkodliwych skutków biernego palenia. Zyskali umiejętność radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.

X edycja programu przypadająca na rok szkolny 2019/2020 w powiecie grodzkim zasięgiem swym objęła 3 łomżyńskie szkoły podstawowe. Wzięło w niej udział **225 uczniów** klas I-III.

Znajdź właściwe rozwiązanie

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łomży realizuje VIII edycję programu edukacji antytytoniowej pn. **"Znajdź właściwe rozwiązanie"** kierowany do uczniów klas IV - VI szkoły podstawowej.

Cel programu: zapobieganie paleniu tytoniu wśród dzieci i młodzieży. Program jest dostosowany do możliwości intelektualnych oraz umiejętności uczniów.

Zajęcia prowadzone podczas realizacji programu dotyczą nie tylko szkodliwości

palenia tytoniu, ale również dają przykłady radzenia sobie w różnych sytuacjach. Poruszone są tematy dotyczące asertywności, komunikacji międzyludzkiej, akceptacji siebie i pozytywnego myślenia. Przewidziane są zajęcia w grupach, warsztatowe i wiele innych. Proponowane treści można wykorzystać w trakcie lekcji biologii, godzin wychowawczych oraz innych według uznania osób prowadzących.

VIII edycja programu przypadająca na rok szkolny 2019/2020 w powiecie grodzkim zasięgiem swym objęła 2 łomżyńskie szkoły podstawowe. Wzięło w niej udział **295 uczniów**.

Fot.. W ramach programu profilaktycznego Znajdź Właściwe Rozwiązanie, odbyło się spotkanie uczniów kl. IV i V wraz z wychowawcami- Szkoła Podstawowa Nr 7 w Łomży.

Kolejna edycja programu "Znajdź Właściwe Rozwiązanie" wzbudziła zainteresowanie młodzieży i rodziców. Zajęcia realizowane były na godzinach wychowawczych w formie zajęć warsztatowych. Uczniowie uzyskali informacje dotyczące szkodliwości palenia papierosów, budowie i funkcjonowaniu układu oddechowego, sposobach radzenia sobie w stresowych sytuacjach oraz umiejętności odmowy i asertywnego zachowania. Podczas zajęć uczniowie brali udział w pogadankach, prelekcjach, wspólnie poszukiwali rozwiązań trudnych sytuacji, a także zaznajomili się z budową układu oddechowego na schemacie. W maju w Dniu bez Papierosa informacje dotyczące w/w tematyki zostały przesłane uczniom przez e-dziennik.

Bieg po zdrowie

„Bieg po zdrowie” to nowy program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do uczniów IV klas szkół podstawowych, opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami. W roku szkolnym 2019/2020 miała miejsce IV edycja programu.

Cele programu: opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym

od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

IV edycja programu zasięgiem swym objęła 4 łomżyńskie szkoły podstawowe. Wzięło w niej udział 414 uczniów klas IV.

Foto: Plakaty uczniów programu „Bieg po zdrowie” – Szkoła Podstawowa Nr 5 w Łomży

Zajęcia w programie „**Bieg po zdrowie**” realizowane były za pomocą bardzo zróżnicowanych metod aktywizujących, które dostosowano do wieku odbiorców. Niestety pełna realizacja programu nie była możliwa z uwagi na COVID-19. Doświadczenia z lat ubiegłych wskazują na dużą wartość merytoryczną programu, a przystępna forma omawianych treści pozwala uczniom właściwie je zrozumieć oraz zachęca do ich przemyślenia i stosowania.

Światowy Dzień bez Papierosa

Światowy Dzień bez Papierosa – święto, które stanowi okazję do zwrócenia uwagi całego świata na powszechność nałogu palenia papierosów i jego negatywne skutki zdrowotne. Dzień ten ma również zachęcić do 24-godzinnej abstynencji od wszystkich form konsumpcji tytoniu na całym świecie.

W związku z nauczaniem zdalnym w placówkach nauczania kampania pn. „Światowy Dzień bez Tytoniu” realizowana była poprzez umieszczenie informacji (na portalach społecznościowych tj. Facebook i stronie psselomz.pl) zachęcających do zaprzestania palenia papierosów, ponieważ to najłatwiejszy sposób na raka płuc, żołądka, czy jamy ustnej oraz przewlekłą obturacyjną chorobę płuc. Ponadto na w/w stronach poinformowano, iż z dniem 20 maja 2020 roku zostają wprowadzone do

stosowania przepisy unijne na podstawie, których nastąpi wycofanie z rynku papierosów mentolowych. Papierosy mentolowe sprawiają wrażenie, że są mniej szkodliwe dla zdrowia, a sam mentol ułatwia wnikanie substancji rakotwórczych do organizmu człowieka. Główny Inspektor Sanitarny opublikował plakat, na którym podaje powody wycofania papierosów mentolowych ze sprzedaży.

(OD DZIŚ)

wycofanie ze sprzedaży

papierosów mentolowych, smakowych oraz „klikanych”

Komisja Europejska, stoi na stanowisku, że **papierosy powinny mieć smak tylko i wyłącznie tytoniu.**

- Papierosy mentolowe poprzez swój atrakcyjny smak sprawiają, że **zaciągamy się nimi mocniej**
- Zachęcający smak papierosów mentolowych oraz aromatyzowanych sprawia, że **są one traktowane jako alternatywa** dla zwykłych papierosów
- Nie jesteśmy w stanie **kontrolować ilości nikotyny** dostarczanej do organizmu
- Wdychamy więcej **substancji smołistych**
- Zwykły papieros zawiera 4 tysiące związków chemicznych, w tym 40 rakotwórczych. **Papierosy smakowe zawierają dodatkowo substancje wspomagające smak i zapach** – sztuczne aromaty, które w połączeniu z wysoką temperaturą i innymi substancjami z papierosów stanowią zagrożenie dla zdrowia
- Mentol zawarty w papierosie **ułatwia przenikanie substancji rakotwórczych z dymu** do drzewa oskrzelowego
- Papieros mentolowy **jest często papierosem inicjującym** u osób młodych
- Część badań wykazuje, że **papierosy smakowe silniej uzależniają**, niż papierosy tradycyjne
- Z uwagi na odczucia smakowe, **papierosy mentolowe są błędnie postrzegane, jako mniej szkodliwe dla zdrowia**
- Wykazano, że mentol zawarty w papierosach odgrywa istotną rolę w zwiększaniu liczby iniekowanych palaczy i **utrudnia rzucenie palenia**

Pamiętaj, wyroby tytoniowe szkodzą zdrowiu! Nigdy nie jest za późno na rzucenie palenia.

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

Od października 2012r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łomży realizowała projekt pt. „**Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych**” który był współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Realizacja pięcioletniego projektu trwała do końca 2016r. Jednak podtrzymywanie projektu zostało przedłużone na kolejne lata.

Program „Ars, czyli jak dbać o miłość?”

„ARS, czyli jak dbać o miłość” jest ogólnopolskim programem realizowanym w ramach projektu „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”

Cel programu: wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności zmniejszające ryzyko utraty zdrowia i życia ich samych oraz w przyszłości ich potomków spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych.

Adresaci programu: uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz nauczyciele, pedagodzy, psycholodzy i pielęgniarki szkolne, którzy chcą podwyższyć swoje kwalifikacje w zakresie edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień.

W roku szkolnym 2019-2020 w programie ARS wzięło udział 5 łomżyńskich szkół ponadpodstawowych. Łącznie programem objęto 467 uczniów. Szkoły które przystąpiły do programu mogły pracować na bezpłatnych materiałach edukacyjnych oraz miały możliwość korzystania z platformy e-learningowej: www.zdrowiewciazy.pl oraz www.estawiamnazdrowie.pl. W ramach monitoringu i koordynacji realizacji programu przeprowadzono

4 wizytacje – oceniając dobrze wywiązywanie się z realizacji założeń programu. Szkoły poszerzały ofertę edukacyjną o dodatkowe działania takie jak: konkurs na prezentację multimedialną lub plakat profilaktyczny, gazetki ścienne koncert profilaktyczny „Wyrwani z niewoli”, prowadzenie spotkań coachingowych, udział w projekcie „Archipelag szczęścia”.

Realizacja działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniu od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. dopalaczy)

Zapobieganie uzależnieniom jest najskuteczniejszym sposobem niedopuszczania do dramatycznych konsekwencji jakie ponosi społeczeństwo w związku z tym problemem. Zapobieganie, czyli profilaktykę „rozumie się jako proces wspierający zdrowie fizyczne i psychiczne poprzez pomoc (...) w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom”.

Tematyka uzależnień od narkotyków i dopalaczy poruszana była podczas Letniej Szkoły Bezpieczeństwa. Uczestnicy mieli możliwość zasięgnąć informacji na temat nowych substancji psychoaktywnych, rozdawane były również ulotki i broszury w tej tematyce. Ponadto w dniu 04.09.2020 na stronie Facebook PSSE Łomża umieszczona została informacja o opracowaniu nowego poradnika dla nauczycieli pt. „Nowe narkotyki”. Zakres tematyczny informacji zawartych w Poradniku stanowi uzupełnienie wiedzy na temat nowych narkotyków. Zawiera on praktyczne wskazówki do podejmowania działań prewencyjnych w ramach programu wychowawczo - profilaktycznego dla dyrektorów szkół, nauczycieli, a także dla rodziców w profilaktyce domowej. Poradnik powstał w ramach zawartego 15 stycznia 2020r Porozumienia międzyresortowego o współpracy w tworzeniu spójnej polityki profilaktyki narkomanii wśród dzieci i młodzieży i wzmocnienia jej skuteczności.

Oświata zdrowotna wykonywana przez Państwową Inspekcję Sanitarną w mieście Łomża

Oświata zdrowotna realizuje wiele różnorodnych działań zmierzających do ochrony i umacniania zdrowia skierowanych do różnych grup odbiorców: do dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, młodzieży ze szkół ponadpodstawowych, ich rodziców i opiekunów oraz ogółu społeczeństw.

Szczególne znaczenie posiadają wszelkie działania podejmowane na terenie miasta, ponieważ wynikają z potrzeb społeczeństwa lokalnego inicjowane przez instytucje i władze lokalne, konsolidują społeczeństwo odpowiadając na ich zapotrzebowanie informacyjne i umożliwiając dostęp do badań profilaktycznych.

Do zadań promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej należy m.in. inicjowanie, organizowanie, prowadzenie, koordynowanie i nadzorowanie programów profilaktycznych:

- Trzymaj Formę!
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczania AIDS,
- Akcji i Kampanii: Światowy Dzień Zdrowia, Światowy Dzień Walki z AIDS, Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa, Letnia Szkoła Bezpieczeństwa, Profilaktyka Nowotworowa, Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach.

trzymaj formę
„Trzymaj Formę!”

Ogólnopolski Program Edukacyjny pt. „Trzymaj Formę!” powstał w 2006 roku z inicjatywy Głównego Inspektoratu Sanitarnego i Polskiej Federacji Producentów Żywności Związek Pracodawców. Głównym jego celem jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Działania podejmowane podczas realizacji programu zmierzają do zwiększenia świadomości uczestników programu dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

Otyłość jest jednym z większych wyzwań globalnych XXI wieku. Niektóre źródła naukowe mówią już o epidemii, a nawet pandemii otyłości. Zgodnie z danymi Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w Europie w ciągu ostatnich dwóch dekad częstość występowania otyłości potroiła się. Jak wynika z najnowszej aktualizacji Światowego Indeksu Bezpieczeństwa Żywnościowego, aż 25,2% populacji Polski jest otyła.

Celami szczegółowymi programu są:

- pogłębienie wiedzy o znaczeniu prawidłowo zbilansowanej diety i aktywności fizycznej dla organizmu człowieka,
- kształtowanie postaw i zachowań związanych z prawidłowym żywieniem, odpowiednią jakością zdrowotną żywności i aktywnością fizyczną,
- dostarczenie wiedzy o informacjach zamieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych i umiejętności korzystania z nich.

Patronat honorowy nad Programem „Trzymaj Formę!” objął:

- Minister Zdrowia;
- Minister Sportu i Turystyki;
- Minister Edukacji Narodowej;
- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Adresaci programu: uczniowie szkół podstawowych (klasy V-VIII) oraz rodzice i opiekunowie uczniów.

Na zaproszenie dyrekcji Zespołu Szkół Specjalnych w Łomży wzięliśmy udział w obchodach profilaktycznego spotkania nt. „Promowania zdrowego stylu życia i racjonalnego odżywiania”. Spotkanie przeprowadzono w oparciu o własne opracowanie prezentacji multimedialnej

nt. „Higiena w nas i wokół nas”. W związku z rozwojem epidemii, wywołanej przez nowego wirusa COVID-19 poruszony został temat promowania zasad prawidłowej higieny rąk. Zaprezentowano spot, podczas którego pokazana została technika mycia rąk, a także co trzeba wiedzieć na temat koronawirusa. Spotkanie miało na celu uświadomienie uczniom jak cenne jest zdrowie i co trzeba robić, aby je chronić. Młodzież mogła skorzystać z materiałów edukacyjnych przygotowanych przez PSSE w Łomży

W związku z pandemią koronawirusa SARS-co-2 i w jej konsekwencji zamknięciem placówek oświatowych od dnia 12.03.2020r. bieżąca XIV edycja ogólnopolskiego programu edukacyjnego „Trzymaj Formę!” została zawieszona. Założenia programu oraz zaproponowana metoda jego realizacji, jaką jest metoda projektu, wykluczyła zdalną jego realizację. Dodatkowo większość szkół zaplanowała realizację powyższej edycji programu na czas wiosenny, co z powodu ogłoszenia pandemii, nie doszło do skutku. Biorąc pod uwagę powyższe oraz przedłużające się zamknięcie placówek oświatowych, wraz z partnerem programu - Polską Federacją Producentów Żywności Związkiem Pracodawców podjęto decyzję o odwołaniu wszystkich działań związanych z programem, a zaplanowanych na rok 2019/2020.

Foto: Spotkanie z młodzieżą – Zespół Szkół Specjalnych w Łomży

W odniesieniu do monitoringu realizacji zadań programu w placówkach nauczania pracownicy PSSE w Łomży prowadzili **4 wizytacje**.

STOP HIV/AIDS

Krajowy Program Zapobiegania HIV i Zwalczenia AIDS

Polityka Państwa w zakresie zapobiegania HIV i zwalczenia AIDS określona została w Krajowym Programie Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS. Wieloletnie doświadczenia i obserwacje, wiedza w

dziedzinie zakażeń HIV/AIDS i prognozy rozprzestrzeniania się epidemii w naszym regionie oraz polityka międzynarodowa uzasadniają inicjatywy legislacyjne oraz podejmowanie działań w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS. Stanowi to podstawę do bycia równoprawnym partnerem w realizacji programów zdrowia publicznego Unii Europejskiej.

Cele programu: Zapobieganie zakażeniom HIV wśród ogółu społeczeństwa poprzez:

- a) wzrost poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS u ogółu społeczeństwa oraz zmiany postaw,
ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za własne zdrowie i życie,
- b) rozwój i wzmocnienie bazy szkoleniowo-edukacyjnej, skierowanej do różnych grup społecznych i zawodowych.
- c) poszerzenie oferty informacyjnej dostosowanej do potrzeb indywidualnego odbiorcy,
- d) usprawnienie opieki nad kobietami w wieku prokreacyjnym i w ciąży,
- e) zwiększenie dostępności do anonimowego i bezpłatnego testowania w kierunku HIV,
- f) zwiększenie i integracja działań mających na celu zapobieganie HIV i innych chorób przenoszonych drogą płciową.

Wszystkie zainteresowane placówki zostały poinformowane i zachęcane do kontynuacji programu w 2020r. poprzez przekazanie wytycznych do działań oświatowo - zdrowotnych i promocji zdrowia. W związku z trwającą epidemią koronawirusa Wojewódzka Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS w bieżącym roku nie została zrealizowana.

Światowy Dzień Zdrowia

7 kwietnia obchodzony jest Światowy Dzień Zdrowia. W tym roku to święto miało szczególny charakter. Wszyscy zauważyliśmy, z jak wielką determinacją i odwagą pracownicy ochrony zdrowia walczą z pandemią. Hasło przewodnie Światowego Dnia Zdrowia brzmiało „Wsparcie Pielęgniarek i Położnych”. To właśnie ta grupa pracowników służby zdrowia odgrywa istotną rolę w świadczeniu usług zdrowotnych. Minister Szumowski Łukasz pracownikom służby zdrowia, przekazał życzenia za trud i poświęcenie, za olbrzymi wysiłek w dniach walki z [#koronawirus](#)

Światowy Dzień Walki z AIDS

W celu nagłośnienia akcji wśród społeczeństwa lokalnego na portalach społecznościowych umieszczono informacje dotyczące Polskiej Fundacji Pomocy Humanitarnej „Res Humanae”, która zaprasza do udziału w organizowanej z okazji Światowego Dnia AIDS XXVII Konferencji „Człowiek żyjący z HIV w rodzinie i społeczeństwie”. W 2020r roku Konferencja miała miejsce w dniach 30 listopada – 2 grudnia br., wyłącznie w trybie online. Rejestracja uczestnictwa dostępna była na stronie <http://aids2020.pl>

Letnia Szkoła Bezpieczeństwa

W ramach realizacji interwencji programowej pn. „Letnia Szkoła Bezpieczeństwa” przeprowadzono 1 spotkanie, przy współpracy przedstawicieli: Komendy Miejskiej Policji wydziału Prewencji w Łomży, Straży Miejskiej w Łomży, pracowników. Przed rozpoczęciem wakacji przeprowadzono 1 naradę z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Łomży nt. wspólnych ustaleń i współpracy w zakresie planowania i prowadzenia działań profilaktycznych w czasie wycieczki letniego.

Zasadnicze przedsięwzięcia związane z realizacją akcji wakacyjnej dotyczyły przeprowadzenia spotkania edukacyjnego dla społeczności lokalnej, uczestniczącej w wycieczce. Prowadząca spotkanie wspomniała, iż plaża nie jest to jednak miejsce wolne od obostrzeń związanych z epidemią koronawirusa. Głównym celem spotkania było między innymi:

- omówienie i przypomnienie podstawowych zasad bezpieczeństwa podczas wycieczki letniego;
- zasad prawidłowego odżywiania oraz zdrowego trybu życia ;
- prawidłowej techniki mycia rąk oraz dbania o higienę ciała;
- profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze;
- szkodliwość nadmiernej ekspozycji na promienie UV.

Słuchacze wysłuchali porad, a także otrzymali fachowy instruktaż jak prawidłowo nałożyć i zdjąć maseczkę, a także jak prawidłowo nałożyć i zdjąć rękawice. W trakcie spotkania aktywni uczestnicy otrzymali małe formy upominków .Prowadzono rozdawnictwo materiałów edukacyjno-informacyjnych. Ogółem zasięgiem oddziaływań objęto **75 osób**.

Foto: Letnia Szkoła Wypoczynku Plaża Miejska w Łomży.

Informacje na temat bezpiecznych wakacji tj. „Bezpieczne wakacje 2020”, umieszczone zostały na stronie internetowej psselomza.pl. i FB.

Profilaktyka nowotworowa

W związku z przypadającym na dzień 4 lutego - Światowego Dnia Walki z Rakiem już po raz XX celem nagłośnienia akcji wśród społeczeństwa lokalnego zostały rozesłane pisma (Urząd Miasta Łomża, Starostwo Powiatowe, Szpital Wojewódzki w Łomży, Wyższa Szkoła Agrobiznesu, Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości) z prośbą o wsparcie w działaniach poprzez rozpropagowanie na stronach internetowych w/w urzędów informacji wśród społeczeństwa na temat chorób nowotworowych i zachowań sprzyjających troszczeniu się o własne zdrowie, zachowania czujności onkologicznej i uczestniczenia w bezpłatnych, profilaktycznych badaniach przesiewowych. Ponadto na stronie internetowej psselomz.pl i Fb umieszczono informację zachęcającą do poznania treści zawartych na stronie Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem <http://www.kodekswalkizrakiem.pl>

Zdrowy Styl Życia PCK

W dniu 21 lutego 2020r. w Sali Konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Łomży, odbył się Zjazd Sprawozdawczo - Wyborczy Oddziału Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Łomży. W w/w zjeździe uczestniczył pracownik Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarно- Epidemiologicznej w Łomży.

PCK jako organizacja, której na sercu leży dobro człowieka, wie, że jego istotnym elementem, czy nawet warunkiem jest zdrowie. Każdy z nas z resztą podświadomie czuje, że zdrowie to najważniejsza rzecz w życiu. Dlatego promocja zdrowia, stanowi istotny element działań podejmowanych przez grupy młodzieżowe PCK, ale przede wszystkim adresowanych do dzieci i młodzieży. Zakres i charakter tych działań może być bardzo szeroki i różnorodny.

Równie ważną rzeczą dla nas wszystkich jest, oprócz zdolności organizacyjnych, pomysłowości i zapału posiadanie właściwej, pełnej wiedzy na ten temat.

Informacje z przebiegu zjazdu zostały umieszczone na stronie internetowej PSSE w Łomży oraz portalu społecznościowym stacji Facebook

Foto: Zjazd Sprawozdawczo – Wyborczy Sala Konferencyjna Starostwa Powiatowego w Łomży

Ponadto Oddział Rejonowy PCK w Łomży od wielu lat organizuje Rejonowy Etap Mistrzostwa Pierwszej Pomocy Polskiego Czerwonego Krzyża, gdzie pracownicy Promocji Zdrowia mają swój udział. To przedsięwzięcie skierowane jest do uczniów szkół ponadpodstawowych.

Profilaktyka próchnicy zębów - Światowy Dzień Jamy Ustnej

20 marca 2020 przypadał ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA JAMY USTNEJ

Obecnie to nie były optymalne warunki do świętowania Światowego Dnia Zdrowia Jamy Ustnej w obliczu pandemii zakażeń COVID-19. Rozsądne jest „ustąpienie” miejsca zatem wszelkim informacjom, zaleceniom i rekomendacjom związanym z bezpieczeństwem zdrowia i życia ludzkiego.

W tym roku podejmowany był temat opieki stomatologicznej w ciąży. To zagadnienie bardzo istotne ze względów społecznych. Zły stan zdrowia jamy ustnej ciężarnej wpływa na przebieg ciąży, poród i zdrowie dziecka. U dzieci matek z próchnicą ryzyko kolonizacji jamy ustnej bakteriami jest dziesięciokrotnie większe. Obecność zapaleń przyzębia może zwiększyć ryzyko powikłań takich jak np. przedwczesny poród. To są fakty, których świadomość rodziców w ciąży jest zbyt niska.

Na stronie internetowej www.polskamowiaaa.pl pojawiły się materiały informacyjno-edukacyjne, w tym plakaty, broszury, grafiki. Zachęcaliśmy też do zapoznania się z materiałem przeznaczonym do druku i promocji m.in. w placówkach zdrowia, urzędach, szkołach rodzenia, wszędzie gdzie kontakt z nimi mogą mieć ich odbiorcy – rodzice w ciąży oraz rodzice dzieci w wieku 0-3 lat. Świat wirtualny jest wolny od strasznej pandemii, wykorzystajmy to. Zapraszamy nie tylko na stronę kampanii, ale również na profile FB PTS i PTSD oraz Partnerów.

Profilaktyka i zwalczanie wszawicy

Problem wszawicy nigdy nie przestał być aktualny. Z różnym natężeniem pojawia się on w placówkach edukacyjnych. Zараżenie wszami głowowymi może przytrafić się dziecku tak samo, jak zdarza mu się zapomnieć odrobić pracę domową czy wziąć zeszyt. Rozprzestrzenianiu się zakażenia sprzyjają duże skupiska ludzkie, a możliwości jej przenoszenia są bardzo różnorodne. Aby jednak zminimalizować ten problem pracownicy Promocji Zdrowia przeprowadzili dwie narady w dwóch placówkach (publiczne przedszkola) obejmując zasięgiem 122 osób społeczności. Rozdysponowano w tych placówkach materiały informacyjno - edukacyjne. Na stronie internetowej psselomza.pl zamieszczono podstawowe informacje nt. wszawicy (246 odsłon). <https://www.facebook.com/Powiatowa-Stacja-Sanitarno-Epidemiologiczna-w%C5%81om%C5%BCy-188355625089486>

Profilaktyka szczepień ochronnych

„Zaszczep się wiedzą o szczepieniach”

Szczepienia stanowią jedno z najważniejszych odkryć medycyny. Pozwoliły uchronić miliony ludzi przed śmiercią i trwałą utratą zdrowia. Światowa Organizacja Zdrowia podaje, iż dzięki szczepieniom przeciwko odrze od 2000 roku uratowano ponad 17 milionów ludzi. Reeducację ospy prawdziwej oraz polio typu drugiego również zawdzięczamy

szczepieniom. Naukowcy nie mają wątpliwości, że szczepienia są procedurą bezpieczną oraz przynoszącą korzyść nie tylko jednostce, ale również, poprzez tak zwaną odporność środowiskową, całemu społeczeństwu.

Na stronie internetowej: <http://zaszczepsiewiedza.pl/>, w zakładce: DLA NAUCZYCIELI, zamieszczona została publikacja ze scenariuszami lekcji dla nauczycieli na temat szczepień, która powstała w ramach konkursu organizowanego przez "Zaszczep się wiedzą" pod patronatem Głównego Inspektora Sanitarnego. Część scenariuszy jest oparta na książce Izabeli Filc-Redlińskiej pt.: Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana, która jest dostępna pod adresem <http://zaszczepsiewiedza.pl/przygody-niedzwiadkaszczepana/>.

W roku szkolnym 2019/2020 zapoczątkowano realizację dwóch programów edukacyjnych pod nazwą „Podstępne WZW” oraz „Znamię! Znam je?”.

Program edukacyjny „Podstępne WZW” skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym celem jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HBV i HCV. Kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym, stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole.

Cele programu:

- Przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażeń HBV i HCV;
- Uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki;
- Pobudzenie do refleksji nad własnymi zachowaniami zdrowotnymi;
- Kształtowanie prawidłowych zachowań w stosunku do osób zakażonych.

Na terenie miasta Łomża do w/w programu przystąpiły **3 szkoły ponadpodstawowe** obejmując swoim zasięgiem **430 uczniów**.

Program edukacyjny „Znamię! Znam je?” skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, jego głównym celem jest upowszechnianie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Obecnie, pomimo wielu akcji profilaktycznych, czerniak stanowi duży problem społeczny i jest główną przyczyną zgonów związanych z nowotworem złośliwym skóry.

W Polsce rocznie odnotowuje się ok. 3000 nowych przypadków zachorowań na czerniaka, dlatego inicjatywy mające na celu promocję profilaktyki tego nowotworu są bardzo pożądane.

Cele programu:

- Przekazanie wiedzy na temat ryzyka zachorowania na czerniaka;
- Uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki;
- Uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw.

Na terenie powiatu łomżyńskiego do w/w programu przystąpiła **1 szkoła ponadpodstawowa** obejmując swoim zasięgiem **214 uczniów**.

Program edukacyjny „**Znamie! Znam je?**” skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, jego głównym celem jest upowszechnianie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Obecnie, pomimo wielu akcji profilaktycznych, czerniak stanowi duży problem społeczny i jest główną przyczyną zgonów związanych z nowotworem złośliwym skóry.

W Polsce rocznie odnotowuje się ok. 3000 nowych przypadków zachorowań na czerniaka, dlatego inicjatywy mające na celu promocję profilaktyki tego nowotworu są bardzo pożądane.

Cele programu:

- Przekazanie wiedzy na temat ryzyka zachorowania na czerniaka;
- Uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki;
- Uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw.

Na terenie powiatu łomżyńskiego do w/w programu przystąpiły **2 szkoły ponadpodstawowe** obejmując swoim zasięgiem **316 uczniów**.

Profilaktyka zakażeń koronawirusem

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE w Łomży z uwagi na nasilającą się pandemię koronawirusa swoje zadania skupili głównie na profilaktyce zakażeń wirusem SARS-Cov-2. Większość zaplanowanych wizytacji nie odbyła się z uwagi na liczne zachorowania i pracę zdalną w placówkach nauczania i wychowania. Większy nacisk

położono na :

- udzielanie informacji telefonicznej na temat koronawirusa, interpretacji obowiązujących przepisów, kwarantanny, wyników, itp.;
- rozpatrywanie spraw wpływających drogą internetową i przekazywanie odpowiedzi telefonicznie, bądź wysyłanie e-mail;
- przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych z osobami objętymi kwarantanną lub izolacją oraz wpisywanie do systemu EWP;
- obsługa elektronicznego systemu SEPIS do kontaktu obywatela z organami PIS przez wszystkie dni tygodnia między godziną 7⁰⁰ a 21⁰⁰;
- wydawanie wnioskodawcom zaświadczeń o okresie kwarantanny;
- dystrybucja plakatów dotyczących koronawirusa;
- udzielanie porad telefoniczne i mailowych dyrektorom żłobków, przedszkoli i szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz dla organizatorów wypoczynku letniego i zimowego dot. Zasad postępowania w przypadku pojawienia się COVID – 19 w placówce oraz przygotowania placówki do przyjęcia dzieci;
- koordynacja działań placówek edukacyjnych w momencie pojawienia się przypadków COVID – 19 w tych placówkach: kontakt telefoniczny i e-mailowy z dyrektorami placówek, instruowanie o zasadach postępowania , nadzór nad podjętymi działaniami;
- w okresie przedwyborczym codzienne przekazywanie do urzędów gmin danych o osobach w kwarantannie w każdej gminie;
- umieszczanie aktualnych informacji dot. COVID – 19 na profilu Facebook Stacji i na stronie internetowej Stacji;

- przekazywanie informacji o osobach kwarantannowanych, wymagających pomocy do MOPS/GOPS.

Podsumowanie działań w zakresie Promocji Zdrowia

W realizacji działalności w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób współpracowano z: Urzędem Miasta Łomża, Starostwem Powiatowym w Łomży, Komendą Miejską Policji w Łomży, Placówkami organizującymi kolonie letnie i zimowe, Caritas Diecezji Łomżyńskiej w Łomży, Dyrektorami placówek oświatowo-wychowawczych, lokalnymi mediami, PCK Oddział w Łomży, Szpital Wojewódzki w Łomży, Łomżyńskie Centrum Medyczne, Komenda Miejskiej Straży Pożarnej, Służbą Leśną – Nadleśnictwo Łomża, WSSE w Białymstoku.

Oddział Laboratoryjny i Medyczne Laboratorium Diagnostyczne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży

Rok 2020 był czasem bardzo różniącym się od lat poprzednich, gdyż z powodu epidemii do naszego laboratorium dostarczano próbki z innych powiatowych stacji, które do tej pory badało laboratorium w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku. (od czerwca stało się ono laboratorium covidowym). Były to przede wszystkim próbki na nosicielstwo i próbki wody. Częściowo specyficznymi były warunki, w których wykonywano badania. Od 2019 r. trwał remont budynku na ul. Dwornej 21. Najpierw przebudowano ostatnie piętro likwidując lukarnie, podnosząc wysokość pomieszczeń do 2,60m, dalej częściowo wymieniono dach, okna w całym budynku, wykonano elewację, utwardzono podwórko. Prace te były konieczne ze względu na stan techniczny, który stanowił zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

W strukturze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży znajdują się:

- **Medyczne Laboratorium Diagnostyczne** w którym realizowane są zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez wykonywanie badań mikrobiologicznych w celu ochrony zdrowia ludzkiego oraz zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych, zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i wytycznymi Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku,
- oraz **Oddział Laboratoryjny**, w którym są realizowane zadania wynikające z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym poprzez pobieranie próbek oraz wykonywanie badań i pomiarów.

W Oddziale Laboratoryjnym realizowane są następujące badania:

1) badania wody:

- wykonywanie badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych wody do spożycia przez ludzi,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wód na pływalniach, wód w kąpieliskach oraz wody wykorzystywanej do kąpieli,

2) badania żywności:

- wykonywanie badań fizykochemicznych, mikrobiologicznych i organoleptycznych żywności oraz przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i wód stołowych,
- wykonywanie ocen znakowania żywności,
- porady grzyboznawcze,

3) badania w obszarze środowiska pracy

- pobieranie próbek oraz wykonywanie badań chemicznych zanieczyszczenia powietrza w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- wykonywanie badań poziomu dźwięku w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- pobieranie próbek, wykonywanie badań i pomiarów czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie), pyłowych oraz chemicznych na stanowiskach pracy.

W Medycznym Laboratorium Diagnostycznym wykonuje się badania:

- 1) materiału biologicznego w tym:

- bakteriologiczne,
- parazytologiczne,
- wykrywania pałeczek z rodzaju Salmonella i Shigella,
- identyfikacji szczepów Salmonella i Shigella,
- badania skuteczności procesów sterylizacji,
- badania mikrobiologiczne środowiska podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

Jakość wykonywanych badań i pomiarów

AB 635

Podstawowym zadaniem Laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jest utrzymywanie wysokiego poziomu jakości i wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów, wynikających z realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Laboratorium od 2005 roku posiada wdrożony system zarządzania, zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17025 "Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących" oraz certyfikat akredytacyjny wydany przez Polskie Centrum Akredytacji.

Laboratorium stosuje metody badawcze opublikowane w normach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych Instytutów Naukowo-Badawczych oraz udokumentowane własne procedury badawcze. Wysoki poziom wykonywanych badań oraz kompetencje techniczne laboratorium jest potwierdzany przez odbywające się corocznie audyty zewnętrzne, przeprowadzane przez Polskie Centrum Akredytacji. Kolejnym potwierdzeniem wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów oraz wysokiej kompetencji personelu jest systematyczny udział w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych organizowanych przez polskie i zagraniczne instytucje naukowe, za każdym razem kończący się uzyskaniem bardzo dobrego wyniku.

Wychodząc naprzeciw nowym zadaniom, stawianym Państwowej Inspekcji Sanitarnej, laboratorium każdego roku dąży do rozszerzania zakresu oraz rodzaju wykonywanych badań i pomiarów w zależności od posiadanych środków finansowych. W 2020 Oddział Laboratoryjny oraz Medyczne Laboratorium Diagnostyczne zostało wyposażone w sprzęt laboratoryjny o wartości 120 000,00 zł.

Aktualny zakres akredytacji znajduje się na stronach internetowych PCA www.pca.gov.pl oraz Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Łomży <http://psse-lomza.pbip.pl>.

Analiza wykonywanych badań

Badania są wykonywane w ramach nadzoru sanitarnego i na zlecenie klienta zewnętrznego.

Usługi badawcze realizują następujące sekcje Oddziału Laboratoryjnego:

- 1) Sekcja Badań Fizykochemicznych,
- 2) Sekcja Badań Mikrobiologicznych,

oraz

- 3) Sekcja Diagnostyki Medycznej w Medycznym Laboratorium Diagnostycznym

Ad. 1) Sekcja Badań Fizykochemicznych

W 2020 roku w ramach „nadzoru” wykonano:

- 255 oznaczeń czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie), pyłów przemysłowych oraz substancji chemicznych,
- 872 oznaczeń organoleptycznych i fizykochemicznych w próbkach środków spożywczych,
- 1660 oznaczeń w próbkach wody.

W 2020 roku w ramach zlecenia wykonano:

- 259 oznaczeń czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie), pyłów przemysłowych oraz substancji chemicznych,
- 5575 oznaczeń w próbkach wody.

Ad. 2) Sekcja Badań Mikrobiologicznych:

W 2020 roku w ramach „nadzoru” wykonano 4923 oznaczenia, w tym:

- 624 oznaczeń w próbkach wody do spożycia,
- 25 oznaczeń w próbkach wody mineralnej, źródlanej, stołowej,
- 141 oznaczeń na pływalniach, kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- 4013 oznaczeń środków spożywczych,
- 120 oznaczeń wymazów sanitarnych.

W 2020 roku w ramach zlecenia wykonano 5622 oznaczenia, w tym:

- 5283 oznaczeń w próbkach wody do spożycia,
- 70 oznaczeń na pływalniach, kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- 269 oznaczeń środków spożywczych.

W Oddziale Laboratoryjnym w 2020 roku:

a) w ramach nadzoru sanitarnego wykonano ogółem 9025 oznaczeń, w których przeprowadzono:

- 734 oznaczeń chemicznych,
- 2386 oznaczeń fizycznych,
- 4923 oznaczeń mikrobiologicznych,

b) w ramach zlecenia wykonano ogółem 11559 oznaczeń.

1) Sekcja Diagnostyki Medycznej

W 2020 roku w ramach nadzoru sanitarnego wykonano ogółem 4428 badania, w których przeprowadzono 8856 oznaczeń mikrobiologicznych.

W ramach zlecenia wykonano w sumie 67 537 oznaczeń.

PODSUMOWANIE

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży znajduje się 2942 obiekty uwzględniając przejęte obiekty od zlikwidowanej Państwowej Inspekcji Sanitarnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz obiekty przekazane przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku. W 2020r. przeprowadzono 4187 kontroli i wizytacji, 3372 wywiadów epidemiologicznych, wydano 9127 decyzji merytorycznych (w tym 8954 dot. kwarantanny i izolacji), 58 decyzji płatniczych, 39 postanowień, nałożono 15 kar pieniężnych na kwotę 65 000 zł. w związku z wprowadzonym stanem epidemii w Polsce prowadzone było postępowanie administracyjne, dotyczące osób, które nie przestrzegały nakazów oraz zakazów. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży ocenił stan bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego na terenie powiatu łomżyńskiego jako dobry. Podejmowane działania wynikające z zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego przynoszą oczekiwane efekty. Prowadzono skuteczny nadzór w zakresie chorób stanowiących zagrożenie zdrowia mieszkańców.

Łomża, dnia 22 marca 2021 r.

HGK
23.03.21
Ow

INSPEKCJA WETERYNARYJNA
POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII W ŁOMŻY
Leszek Wojewoda

W P L Y N E Ł O
Kancelaria Ogólna UM w Łomży

Wydział Gospodarki Komunalnej
i Środowiska Urzędu Miejskiego
w Łomży

Nasz znak:	PIW-Z.511.12.3.2021		
Dot. sprawy nr:	WGK.604.5.2021 IP	pismo z dnia:	24 lutego 2021 r.

Sprawozdanie
Powiatowego Lekarza Weterynarii w Łomży
o stanie bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego
na obszarze miasta Łomża w 2020 roku.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży przy pomocy pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii realizował w 2020 roku wszystkie zadania wynikające z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U.2021.306 t.j. z dnia 2021.02.18). Swoje zadania wykonywał w szczególności przez:

- zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych;
- badania kontrolne zakażeń zwierząt;
- monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego , w paszach, żywności pochodzenia zwierzęcego;
- badanie zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego;
- przeprowadzanie kontroli weterynaryjnej w handlu i wywozie zwierząt oraz produktów;

- kontrolę na miejscu w zakresie przestrzegania wymogów wzajemnej zgodności;
- kontrolę działalności hodowcy, dostawcy i użytkownika prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz.U.2019.1392 t.j. z dnia 2019.07.26)

oraz sprawowanie nadzoru nad:

- bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku, sprzedażą bezpośrednią, działalnością marginalną, lokalną i ograniczoną, rolniczym handlem detalicznym;
- wprowadzaniem na rynek zwierząt i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego;
- wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz, dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt, organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz jakością zdrowotną materiału biologicznego, jaj wylęgowych drobiu i produktów akwakultury;
- przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt;
- przestrzeganiem zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz przemieszczaniem zwierząt;
- obrotem i ilością stosowanych produktów leczniczych weterynaryjnych;
- wytwarzaniem i stosowaniem pasz leczniczych;
- przestrzeganiem wymagań weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta.

Do zadań powiatowego lekarza weterynarii należał również nadzór nad wyznaczonymi lekarzami niebędącymi pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej, wykonującymi zadania zlecone na podstawie wyznaczenia z art. 16 ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej tj.:

- szczepienia ochronne;
- badania rozpoznawcze;
- sprawowanie nadzoru nad miejscami gromadzenia, skupu lub sprzedaży zwierząt, targowiskami oraz wystawami, pokazami, konkursami zwierząt;
- badanie zwierząt umieszczanych na rynku, przeznaczonych do wywozu oraz wystawiania świadectw zdrowia;
- sprawowanie nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych, w tym badanie przed ubojowe i poubojowe, oceny mięsa i nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w trakcie uboju;
- badanie zwierząt rzeźnych;
- sprawowanie nadzoru nad rozbiorem, przetwórstwem lub przechowywaniem mięsa i wystawianie wymaganych świadectw zdrowia;
- sprawowanie nadzoru nad punktami odbioru mleka, jego przetwórstwem oraz przechowywaniem produktów mleczarskich;

- sprawowaniem nadzoru nad przetwórstwem i przechowywaniem jaj konsumpcyjnych i produktów jajecznych;
- pobieraniem próbek do badań;
- sprawowaniem nadzoru nad sprzedażą bezpośrednią;
- badaniem mięsa na obecność włośni.

Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych

Podstawa prawna: ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U.2020.1421 t.j. z dnia 2020.08.20) i wydane na jej podstawie akty wykonawcze.

W 2020 roku nie stwierdzono na obszarze miasta Lomża wystąpienia chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania. Dla potwierdzenia oceny sytuacji zdrowotnej zwierząt prowadzone są badania kontrolne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt, w celu kontroli występowania chorób zakaźnych u zwierząt (Dz.U.2019.2161 t.j. z dnia 2019.11.07) wykonuje się testy diagnostyczne oraz przeprowadza się badania próbek krwi pobranych z poszczególnych stad zwierząt:

- w kierunku brucelozы owiec i kóz poddano badaniu 1 szt. kozy w 1 stadzie oraz 1 szt. owcy w 1 stadzie;
- w kierunku pryszczycy 5 szt. świń w 3 stadach;
- w kierunku pryszczycy 5 szt. bydła w 5 stadach;
- w kierunku choroby pęcherzykowej 10 szt. świń w 7 stadach;
- w kierunku klasycznego pomoru świń 15 szt. świń w 10 stadach;
- w kierunku choroby niebieskiego języka 28 szt. bydła w 4 stadach oraz 28 szt. owiec w 4 stadach;
- w kierunku gorączki Q przebadano 14 szt. bydła w 2 stadach;
- w kierunku zakaźnego zapalenia nosa i tchawicy/otrętu bydła 14 szt. bydła w 2 stadach;
- w kierunku afrykańskiego pomoru świń przebadano 8 próbek pochodzących z 1 stada trzody chlewnej;

W wyniku przeprowadzonych badań kontrolnych zakażeń zwierząt, jak również monitoringu chorób odzwierzęcych nie stwierdzono w żadnym przypadku obecności czynników chorobotwórczych.

W roku 2020 zakłady lecznicze na terenie powiatu zaszczepiły przeciwko wścieklicznie 7957 psów i 81 kotów.

W 2020 roku zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lutego 2018 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania i monitoringu choroby Aujeszkyego u świń (Dz.U.2021.236 z dnia 2021.02.04) kontynuowano zapoczątkowany w 2008 roku program monitoringu i zwalczania choroby Aujeszkyego. Miasto Łomża jest regionem wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego. Wszystkie stada utrzymujące trzodę chlewną w Łomży posiadają status urzędowo wolny od wirusa choroby Aujeszkyego. W trakcie całego roku na terenie miasta Łomża prowadzone były badania monitoringowe – przebadano 6 stad, o łącznej liczbie zwierząt 38 sztuk. Nie stwierdzono żadnego dodatniego wyniku w próbach poddanych badaniu pochodzących z w/w stad świń.

W ramach zabezpieczenia się przed ewentualnym wystąpieniem chorób zakaźnych zwierząt, a w szczególności: afrykańskim pomorem świń (ASF) oraz wysoce zjadliwą gripą ptaków (HAPAI) w 2020 roku zaktualizowano i uzupełniono zapasy środków odkażających, odzieży i obuwia jednorazowego użytku oraz narzędzi i sprzętu.

Plany gotowości zwalczania chorób, dla których istnieje obowiązek ich prowadzenia zostały uaktualnione i uzupełnione (klasyczny pomór świń, pryszczycza, wysoce zjadliwa grypa ptaków, rzekomy pomór drobiu, gąbczasta encefalopatia bydła, choroba niebieskiego języka, afrykański pomór świń), co w przypadku nagłego wystąpienia tych chorób znacznie usprawni akcje zwalczania i ograniczy rozprzestrzenianie się ich, a także umożliwi szybki kontakt z osobami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych zadań. W związku z potencjalnym zagrożeniem w/w chorobami prowadzone były szkolenia lekarzy weterynarii wolnej praktyki, techników weterynarii, pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Łomży wchodzących w skład powiatowego zespołu kryzysowego. W związku z wystąpieniem w Polsce ognisk afrykańskiego pomoru świń, przeprowadzono szkolenia przedstawicieli poszczególnych kół łowieckich, pracowników nadleśnictwa, hodowców trzody chlewnej z terenu miasta i powiatu łomżyńskiego, lekarzy weterynarii.

W związku ze stwierdzonymi przypadkami grypy ptaków o wysokiej zjadliwości (HAPAI) w Europie i na świecie, przeprowadzono kampanię informacyjną wśród hodowców drobiu, kół łowieckich, nadleśnictw oraz przeszkolono lekarzy prywatnej praktyki.

Nadzór nad produkcją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego

Podstawa prawna:

1. ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2019 r., poz. 475 ze zm.);
2. rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L139 z 30.04.2004, str. 1, ze zm.) – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t.34, str. 319);
3. rozporządzenie (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L139 z 30.04.2004, str. 206, ze zm.) – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t.45, str. 75);
4. rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającym ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującym Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającym procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz./WE L31 z 01.02.2002, str. 1, ze zm.)-Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463);
5. rozporządzenie (WE) nr 1069/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego)-Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009 str.1 ze zm.);
6. rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/ 2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania;
7. rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2015/1375 z dnia 10 sierpnia 2015 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące urzędowych kontroli w odniesieniu do włośni (*Trichinella*) w mięsie;
8. rozporządzenie komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych;
9. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 296/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych);

10. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/624 z dnia 8 lutego 2019 r. dotyczące szczególnych przepisów w dziedzinie przeprowadzania kontroli urzędowych dotyczących produkcji mięsa oraz obszarów produkcyjnych i obszarów przejściowych w odniesieniu do żywych małży zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625;
11. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/625 z dnia 4 marca 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w odniesieniu do wymogów dotyczących wprowadzania do Unii przesyłek niektórych zwierząt i towarów przeznaczonych do spożycia przez ludzi;
12. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/626 z dnia 5 marca 2019 r. dotyczące wykazów państw trzecich lub ich regionów, z których dozwolone jest wprowadzanie do Unii Europejskiej niektórych zwierząt i towarów przeznaczonych do spożycia przez ludzi, zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/759 w odniesieniu do tych wykazów;
13. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/627 z dnia 15 marca 2019 r. ustanawiające jednolite praktyczne rozwiązania dotyczące przeprowadzania kontroli urzędowych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 oraz zmieniające rozporządzenie komisji (WE) nr 2074/2005 w odniesieniu do kontroli urzędowych;
14. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/628 z dnia 8 kwietnia 2019 r. dotyczące wzorów świadectw urzędowych dla określonych zwierząt i towarów oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2074/2005 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/759 w odniesieniu do tych wzorów świadectw;
15. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej;
16. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej;
17. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży nadzoruje na terenie powiatu łomżyńskiego 160 podmiotów zajmujących się produkcją i dystrybucją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, w tym:

- 11 zakładów typu rzeźnia, zakład rozbioru, zakład przetwórstwa (bydła, świń, drobiu, akwakultury);
- 1 chłodnia AXO;
- 1 punkt skupu zwierząt łownych;
- 45 gospodarstw prowadzących sprzedaż bezpośrednią;

- 28 gospodarstw prowadzących rolniczy handel detaliczny;
- 3 podmioty prowadzące produkcję marginalną, lokalną, ograniczoną;
- 65 podmiotów zajmujących się transportem produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 5 podmiotów prowadzących pośrednictwo w obrocie produktami pochodzenia zwierzęcego;
- 1 zakład skupu i sprzedaży mleka surowego.

W w/w. obiektach w roku 2020 przeprowadzono 51 kontroli. Dzięki realizowanym planowo oraz interwencyjnie urzędowym kontrolom oraz wdrożonym postępowaniom administracyjnym uzyskano znaczną poprawę stanu sanitarnego obiektów oraz uzyskano poprawę jakości zdrowotnej produktów pochodzenia zwierzęcego.

W ramach prowadzonego monitoringu pozostałości chemicznych i biologicznych u zwierząt, których tkanki i narządy są przeznaczone do spożycia przez ludzi, w roku 2020 pobrano do badań urzędowych ogółem 297 prób, w tym: mięśnie, narządy wewnętrzne, mocz od zwierząt rzeźnych, mleko. Pobrane próby przesłano do akredytowanych i zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii laboratoriów specjalistycznych – ZHW: w Gdańsku, Warszawie, Białymstoku, Olsztynie, Zduńskiej Woli oraz w Państwowym Instytucie Weterynarii PIB w Puławach (laboratorium referencyjne). Pobrany materiał był badany w kierunku pozostałości hormonów, tyreostatyków, metali ciężkich, pestycydów chloroorganicznych i fosforoorganicznych, pozostałości leków weterynaryjnych: antybiotyków, substancji anabolicznych, środków przeciwzapalnych, alergenów oraz skażeń promieniotwórczych. W wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono przekroczenia maksymalnego dopuszczonego poziomu pozostałości produktów leczniczych ani innych substancji niedozwolonych w produktach pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

Kontrole administracyjne i kontrole przestrzegania wymogów w odniesieniu do zasady wzajemnej zgodności

Podstawa prawna: ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz.U.2020.2001 t.j. z dnia 2020.11.12).

W roku 2020 przeprowadzono 100% zaplanowanych kontroli w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwach utrzymujących bydło na terenie miasta Lomża. Skontrolowano łącznie 1 gospodarstwo. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które zostały usunięte.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt

Podstawa prawna: ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U.2020.638 t.j. z dnia 2020.04.09) oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze.

W roku 2020 na terenie miasta Łomża funkcjonowało jedno schronisko dla zwierząt. Przeprowadzono 4 kontrole schroniska. Kontrole warunków utrzymywania zwierząt w schronisku dotyczyły między innymi: minimalnych norm powierzchni uwzględniających gatunek, wiek, stan fizjologiczny zwierząt, wyposażenia w sprzęt przeznaczony do karmienia i pojenia zwierząt, stężenie gazów, natężenia hałasu, warunków oświetlenia, posiadanej przez właściciela dokumentacji leczenia zwierząt oraz rejestrów szczepień. Podczas kontroli stwierdzono uchybienia, które zostały usunięte.

Podsumowanie

Wyżej wymienione zadania na terenie miasta Łomża wykonywało i nadzorowało w 2020 roku ośmiu pracowników merytorycznych Powiatowego Inspektoratu Weterynarii, w tym 6 lekarzy weterynarii, 4 kontrolerów weterynaryjnych oraz 4 lekarzy wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży wykonywał w okresie sprawozdawczym wszystkie zadania wynikające z obowiązujących przepisów prawa.

Dokonując podsumowania działalności Inspekcji Weterynaryjnej na terenie miasta Łomża, w zakresie nadzoru nad występowaniem chorób zakaźnych zwierząt, chorób odzwierzęcych, produkcją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz środków żywienia zwierząt należy podkreślić, że nastąpiła poprawa w zakresie bezpieczeństwa sanitarno - weterynaryjnego. Związane jest to z egzekwowaniem szczegółowych wymagań weterynaryjnych określonych w obowiązujących ustawach oraz aktach wykonawczych. Wdrażana jest coraz większa liczba programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, oraz nowe przepisy dotyczące wymogów w stosunku do stanu techniczno-sanitarnego zakładów produkcyjnych oraz sprawowania wewnętrznej kontroli produkcji, zmiany w organizacji pracy itd.

W zakresie bezpieczeństwa produkowanej żywności pochodzenia zwierzęcego oraz pasz, w oparciu o przeprowadzane kontrole planowane i kontrole interwencyjne należy stwierdzić, że wytworzone produkty były bezpieczne i nie stwarzały zagrożeń dla zdrowia konsumenta.

Biorąc pod uwagę sytuację epizootyczną, a także wyniki badań monitoringowych stwierdzić należy, że w mieście Łomża w 2020 roku nie stwierdzono zagrożenia dla zdrowia publicznego.

Lomża, dnia 22 marca 2021 r.

Pomimo istniejących braków kadrowych, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży realizuje zadania nałożone ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U.2021.306 t.j. z dnia 2021.02.18) **na terenie miasta Łomża oraz powiatu łomżyńskiego.**

POWIATOWY LECYNA WETERYNARIII
w Łomży
Leszek Wojewoda

Otrzymują:

1. Adresat.
2. A/a.

Sporządził: lek. wet. Marek Rutkowski.

9

WGK
12.03.21
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa
w Białymstoku Oddział w Łomży

Łomża, 11 marzec 2021r.

**PREZYDENT
MIASTA w ŁOMŻY**

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Białymstoku Oddział w Łomży w odpowiedzi na pismo z dnia 24-02-2021 znak WGK.604.5.2021. przekazuje informacje jakie na terenie miasta Łomża były podejmowane.

Na terenie Miasta Łomża WIORiN Oddział w Łomży prowadził inspekcje w 2020 roku w zakresie :

Obrotu i stosowania środków ochrony roślin.

- W ramach tych działań przeprowadzono 6 kontroli jednostek prowadzących obrót środkami ochrony roślin;
- Kontrola punktów w których może być prowadzony obrót środkami ochrony roślin – przeprowadzono 3 kontrole

Kontrola dokumentacji u zarejestrowanych producentów:

- Ilość kontroli dokumentacji: 17

Nadzoru fitosanitarnego

Działanie objęto cały obszar miasta z szczególnym uwzględnieniem terenów zielonych oraz kontrolą objęto podmioty z szczególnym uwzględnieniem producentów, zakładów produkcyjnych oraz podmiotów prowadzących obrót w tym sklepów targowisk oraz e-sklepów - podmiotów z siedzibą w mieście Łomża i prowadzących obrót w Internecie.

- W ramach tych działań przeprowadzono kontrole PEPEES SA – pobrano i przebadano 84 prób maki ziemniaczanej (w ramach eksportu) oraz pobrano i przebadano na terenie zakładu 12 prób wody poprodukcyjnej w kierunku Ralstonia solanacearum . Systematycznie przeprowadzono kontrolę przewozu oraz zdrowotności ziemniaków dostarczanych do PEPEES SA przez kontrahentów. Prowadzono kontrole dostarczanych oraz przerobu porażonych ziemniaków oraz dezynfekcji pojazdów na terenie zakładu
- Na terenach zielonych prowadzono monitoring w zakresie występowania organizmów szkodliwych oraz regulowanych (Bursaphelenchus xylophilus, Anthonomus eugeni , Xylosandrus crassiusculus, Dendrolimus sibiricus, Agrilus planipennis, Agrilus anxius, Anoplophora chinensis i Anoplophora glabripennis, Xylella fastidiosa, Aromia bungii) oraz monitorowano nasilenia występowania szrotówka kasztanowcowiaczka na roślinach kasztanowca białego

- Kontrole prowadzono w punktach obrotu – skontrolowano 6 sklepów gdzie pobrano 1 próbę drewna pochodzącego z Portugalii – w kierunku Bursaphelenchus xylophilus,

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Białymstoku Oddział w Ł
ul. Szosa Zambrowska 1/27 p. 502 18-400 Łomża
tel: 86 218-37-12, fax: 86 218-33-52

d-lomza@piorin.gov.pl
piorin.gov.pl/wiorin/podlaskie/

WPLYNEŁO
Kancelaria Ogólna UM w Łomży

12/03/2021 10:09
DK/9604/2021 BC

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA w Białymstoku Oddział w Łomży

ziemniaków pochodzących z importu w kierunku *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* 2 partie, roślin do nasadzeń (*Rosa* hybryde oraz roślin *Azalia*) w kierunku *Phytophthora ramorum* oraz *Xylella fastidiosa* – pobrano próby do badań w Centralnym Laboratorium w Toruniu

- Przeprowadzono kontrole zdrowotności w 7 hurtowniach wprowadzanego przez te hurtownie asortymentu w kierunku organizmów kwarantannowych oraz regulowanych. (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* , *Ralstonia solanacearum*, *Meloidogyne* ssp. , *Potato spindle tuber viroid*, *Epitrix* ssp., *Candidatus Liberibacter solanacearum*.) oraz jego pochodzenia
- Przeprowadzono 71 kontroli wraz z Policją i WITD – skontrolowano 41 pojazdów ciężarowych w ramach poszukiwania organizmów kwarantannowych i regulowanych - kontrole przewozu materiału roślinnego oraz jego pochodzenia
- Prowadzono kontrole w 5 miejscach zbiorowego żywienia - kontrolowano zdrowotność oraz pochodzenie ziemniaków
- Systematycznie prowadzono kontrole wprowadzanych do obrotu warzyw na rynku w Łomży

Kontrola wytwarzania i obrotu materiałem nasiennym

Kontrole prowadzono w zakresie prawidłowego oznakowania oraz zachowania terminów ważności oceny laboratoryjnej.

W 2020 roku na terenie miasta Łomża przeprowadzono ogółem 9 kontroli.

W trakcie postępowania podano kontroli wprowadzany materiał siewny warzyw, zbóż jarych, w tym kukurydzy, materiał nasadzeniowy drzew i krzewów sadowniczych oraz zbóż ozimych. Zgodnie z harmonogramem pobierano próby kontrolne materiału siewnego oraz nasadzeniowego w tym pobrano próby w kierunku modyfikacji genetycznej MON-810

W trakcie prowadzonych inspekcji upraw pobrano do badań laboratoryjnych próby roślin kukurydzy w kierunku modyfikacji genetycznej – MON-810.

Kierownik
Oddziału w Łomży
mgr inż. Grzegorz S. Kozioł